МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВIАШАГIКХЕТА!

СЕРДАЛО свет

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-ГIалгIай областнойн Грозненски городскойн комитетий а Нохч-ГIалгIай АССР-а Лакхехьарча Совета а орган

ЕРА 15
ОКТЯБРЬ 1959 шу
№ 83 (2395)
Мах 20 пеп.

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета Хьалхара секретарь а ССР Союза Министрий Совета Председатель а волча

новкъостага Н. С. ХРУЩЕВГА

ССР Союза Лакхехьарча Совета Президиума Председателга

новкъостага Е. К. ВОРОШИЛОВГА

МОСКВА

Китая Коммунистически парте а, Китайски Халкъа Республика правительства а, китайски халкъа а цIерах оаха дег тIара моаршал лу шуга а шуга гIолла вошал долча советски халкъага а Китайски Халкъа Республика вIашагIъелла 10 шу дизар бахьан долаш моаршал дайтарах.

Новкъост Хрущев керте латтача Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета хьалхленца шерра коммунизм хьалъе а йолаяь, йоккха ворхI шера плана хьалхарча шеррехьа а Іалаьмате доккхий толамаш даьхад сийлахь-доккхача советски халкъо. Іалаьмате сихха дегIаух Советски Союза экономическии культурнии вахар. ШоллагIа космически ракета Бетта тIа яхийта аьттув баларо, кхоалагIа космически ракета урагIъяхийта ка яларо, Бетта гонахьа го боахаш лела планеташта юкъера автоматически станци хьаяро, дуйнен тIа эггара хьалхара атомни ледокол хьадаро бокъонца бакъдаь хьахьекхар, эггара чIоагIагIа дегIадаьхка капиталистически мехкаш, прогрессивни мел долча адамий сийле а хинна дIаэтта Іилма дегIадоаладара гIулакха Советски Союзо шийл гаьнна тIехьадита хилар. Советски халкъ, коммунистически хьинар тIа а дахийта, творчески къахьегаш да ССКП XXI-гIча съездо оттадаь исторически декхараш ханал хьалха кхоачашдар духьа. Тхо кIоаргга дог тийша да, капитализмаца лаьцача машареча яхье эггара чIоагIагIа дегIадаьхкача капиталистически мехкашта тIехьакхе а царел хьалхадовла а, аьнна, советски халкъо шийна хьалхашка оттадаь доккха декхар сихха кхоачашдергхиларах.

Советски Союза правительствос лелаеш йола арахьара политика машар безаш мел йолча паччахьалкхенашеи халкъашеи къоабал а йир хьал а лаьцар, йоккха котало а ялькхар. Дунен халкъашта юкъера кхохкам кIаьдбареи дерригача дунен тIа машар Іалашбареи къаьстта боккха лоархIам болаш да дукха ха йоаццаш нов. Хрущева США бихьа ницкъ дикаца чакхбалар, хIаьта цо дIахо а дика новкъостал дергда дунен халкъашта юкъера гIулакхаш дIахо йодача хана а тоадара. «Шийлача тIема» политика дIахьош бола кертах гIорйоалла империалисташ цу наькъа тIа мелла чIоагIбеннабале а машареи нийсхони гIулакх тешшаме котдаргда. Цхьаннена а бехкалургбац из чакх ца баьлча йиш йоаца истори дегIауха никъ.

Китаеи Советски Союзеи халкъашта юкъе вошал тIехь доттагIал хиларои масса оагIорахьара цхьана къахьегарои Іалашду вай шинна а мехкарча халкъий хьашташ. Сийлахь-доккхача советски халкъо массаза а къоабалъеш а новкъостал деш а я китайски революции Китае хьалъеш йола социализми. Китайски революци котъялари, социализм хьалъеча доаха толамаши, Советски Союза сийлахь-доккхача халкъаша даьча вошалахи новкъосталахи хьахада йиш йолаш дац. Китайски халкъо чIоаггIа баркал оал Советски Союза цо ше хьаллацарах а новкъостал дарах а.

Керда, кхы а доккхагIа толамаш доахалда Советски Союза халкъаша шерра коммунизм хьалъеча а дерригача дунен тIа машар оттабар духьа лоаттабеча къовсаме а.

Дахалда цIаккха дохаргдоаца Китаеи Советски Союзеи халкъашта юкъера вежарий доттагIал.

Яхийла дерригача дунен тIарча машара гIулакха а адамий прогресса а чIоагIале йола Советски Союз керте латтача социалистически лагера сийлахь-йоккха цхьоагIо.

Китая Коммунистически парте ЦК Председатель
МАО ЦЗЭ-ДУН.

Китайски Халкъа Республика Председатель
ЛЮ ШАО-ЦИ.

ККР Ерригкитайски халкъа викапий Массаз болх беча комитета Председатель
ЧЖУ ДЭ.

Китайски Халкъа Республика Паччахьалкхен совета Председатель
ЧЖОУ ЭНЬ-ЛАЙ.

Пекин, 1959 шу 9 октябрь.

РАБСЕЛЬКОРАША КХОАЧАШДЕР—СИЙЛЕН ГIУЛАКХ

ССКП XXI-ча съездо шоашта хьалхашка оттадаь доккхий сийлен гIулакхаш кхоачашдеш доал хIанз советски халкъ. Денгара-ди массаз доал боккхача толамца кхоачашъеш латт ворхI шерара, коммунизм хьалъяра программа. Цу лоархIамерча исторически соцамаша дегаш гIоздаьхача советски халкъо вай халкъа боахам а культура а дегIадоаладсш йоккхий коталонаш йоах. Деррига дуне цецдаьккхад вай Іилмахоша сигал, Бетта тIа ухийтача космически ракеташа.

Уж декхараш кхоачашдара къахьегамхой оарцагIбоахаш доккха новкъостал ду газето. Газето производства дикагIа йола опыт йоаржаю, къаьнарча паччахьа замах юхедиса харцахьара гIуланхаш леладерашца лира къовсам лоаттабу.

Из сийлахьа декхар кхоачашдулу газетага рабселькорий новкъосталца. Газета чулоацам лакхбераш а из хоздераш а—рабселькораш ба. Царца ба болхлой, колхозникаш, интеллигенци.

В. И. Ленина белгалдаьхад болхлошкареи ахархошкареи ухача письмой теркам бе безилга, иштта хьийхад цо: «Нийса дац литераторашка, духхьал цхьан литераторашка мара печата органе болх булургбац яхилга, иштта доацаш, орган лоархIам болаш а вахарца бувзам болаш а хургья, нагахьа хьалхле лелаечеи масса хана яздечеи пхе литератора сиха пхи бIаь а пхи эзар а литераторашца доацараш хуле...»

Цу дешаша хьахьонх къахьегамхой письмой мел лоархIам беш хиннаб В. И. Ленина.

Ши шу совгIа ха я «СЕРДАЛО» арадувла. Геттара кIезига рабселькораш бар газета арадувла доладеннача хана, цудухьа газета материал Іалашъе хала дар. XIанз газета редакцега заметкаш ухийташ бIаь совгIа автор ва, царех массаза а яздеш 50 корреспондент а волаш.

Къаьстта белгалбаха безаш ба дикагIа бола, масса хана редакцега заметкаш ухийташ бола Мужечера лесоучастка техник Гарданов Шамсуддин, библиотека заведующи Аушев Іалаудин, Наьсарен районни газета болхлой Паров Сулеймеи Абадиев Урусхани, МагIалбикера промыслови машиннаькъа начальник Дахкильгов Шукарби, Грознера № 1 йолча технически училища болхло Засорин, иштта кхыбараш. Газет доладеннача хана Іалаьмате кIезига бар гIалгIай меттала заметкаш язъераш. XIанз редакцега ухача письмошта юкъе дукха да гIалгIай меттала яздаьраш а. Цу дешо хьагойт газет дешаш а гIалгIай мотт Іомабеш а рабселькораш хилар. ГIалгIай мотт Іомабара а «Сердало» дешараши рабселькораши дукхагIа хилийтара а дикка новкъостал ду радиокомитето а Наьсарени Первомайскии районашка гIалгIай меттала арадувлача газеташа а.

Денгара-ди массаз доала эргаювлаш латт газета оагIонаш тIа авторий цIераш. Редакцега заметкаш кхухьийташ болча авторашца производствон дикагIа йолча опытах а йоккхий къахьегама коталонаш йоахачарех а, иштта дуккхача кхыча темаех а язду.

Дика моттиг дIалоац рабселькораша дIаяхача замах юхедиса зуламера гIулайхаш леладечарех язъеча заметкаша а. Цу заметкаша новкъостал ду уж зуламера гIулакхаш наха юкъера дIадаха, нах коммунистически хьехамца кхетабе. Укх шера 2- ча июле «СЕРДАЛО» тIа кепа техаяр селькора письмох язъяь фельетон. Фельетона тIа вувцар тика дIа а къайла, саг йодаяь Экажкъонгий-Юртарча тика заведующи Точиев Хьажбикар.

Наьсарен районерча прокуратории судои из гIуланх тахка а техка Точиев балхара дIа а ваькхха, суд йир.

Боккха теркам тIабохийташ йийшар газет дешараша унх шера 2-ча августа «Сердало» тIа кепа теха «Хаутиев кхевац» яха фельетон а. Иштача боккхача теркамца еш газет дешараша газета тIа кепа етташ йола «Юв» яха сатирически уголок а.

Ала дезаш да, редакцега заметкаш язъе безам болашехь а ца язъеш нах хилар а. Цу наха оал язде хIама дац тха, аьле. Из бакъдац. Язде хIама масса хана а корадоагIаргда общественни пайданерча балхашкарча рабселькораштa, царна гургда шоай производствера дика гIуланхаш а кхоачамбоацараш а.

Цхьаболча рабселькораша шоашта кхоачамбоацараш гушшехьа а редакцега заметкаш ца язъеш моттигаш нийслу. Из нийса дац. Вай общества юкъера кхоачамбоацараш дIадоахилга лоархIамера гIулакх да.

Іалаьмате доккхий декхараш латт газеташта хьалхашка хIанзарча, вай мехка коммунизм хьалъяра йоккха программа кхоачашъе советски халкъ доладеннача хана, къахьегамхоша дерригача халкъа боахама доакъошка йоккхий къахьегама коталонаш йоахача хана, вай Іилмахоша шоай космически ракеташца дерригача дунен тIара адамаш цецдоахача хана.

Рабселькорий керттера декхар да коммунизм хьалъеш вола советски саг ший ерригача сийленца дIахьокхар, дикагIа барий балха говзал махулла йоаржаяр, наха юкъера дIаяхача замах юхедиса зуламера, ийрча гIулакхаш дIадаха новкъостал дар, иштта кхыдараш.

Дуккха моттигаш я гIалгIай мехка, балхаш ца а деш, цхьацца зуламаш деш лела нах болаш. Цу нахаца лира къовсам лоаттабе декхарийла ба рабселькораш. Царех язъю фельетон, критически корреспонденци — царна етташ йола цIера шод я.

Газета балха юкъе дакъа лацар сийлахь гIулакх да. Заметкаша газет дикагIа ду, рабселькорий (къахьегамхой) кхетам сов боаккх, къахьегамхой вай езача партеси правительствоси оттадаь декхараш кхоачашде оарцагIбоах.

XIанз массайолча бувзама предприятешка дIадоладаьд 1960 шера газеташтеи журналаштеи подписка елга. Из Іалаьмате боккхача лоархIамера политически гIулакх да. Рабселькораш декхарийла ба эггара хьалха «СЕРДАЛОН» а кхыча газеташта а шоаш подписка е а, из подписка лерттIа чакхъякхха новкъостал де а. Газет дешараш дукхагIа хиларга хьежжа дукхагIа хургба рабселькораш а.

Шеко йоацаш да дIахо йодача хана рабселькораш дукхагIа хургхилар а цар кхы а дикагIа газета балха юкъе дакъа лоацаргхилар а.

«СЕРДАЛО» газета редакци шун письмош дахкарга хьежаш я, деза новкъостий!

Шера йола план ханал хьалха кхоачашъеш

Шалински совхоза 1-ча отделене шурий-товарни ферма болхлоша ССКП XXI-ча съезда сийна социалистически яхь шерра йоаржа а яь, доккхий балха толамаш доах. XIара бетташ болча Іаттагара 1661 килограмм шура яьккхай доярка ша. Районе шурий-товарни фермай болхлошта юкъе йиълагIа моттиг яьккхай цар.

Укх шера ийс бетта хIара бетташ болча Іаттагара 1674 килограмм шура яьккхай ферма доярка ша, вешта аьлча, 1958-ча шера яьккхачул 13 килограмм дуккхагIа. Шура йохкара шера йола план 133 процент кхоачашъяьй.

Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 42 шу дизара сийна цу хьалхле лелаеча ферма къахьегамхоша паччахьалкхенга планах 182000 килограмм шура йохка езача 275000 килограмм йохка лерхI, хIанзалехьа 240000 килограмм ехкай цар.

Дикача балхаца белгалбаьннаб дояр Иван Локатош, доярка ша Ольга Игнатенко, Руми Тазуркаева, Залва Титаева, кхыбараш а. Цар хIаране бетташ болча Іаттагара 1800—2000 килограмм шура яьккхай.

М. ТКАЧЕНКО.

ЙОККХА КОТАЛО

11 октябре «Малгобекнефта» НПУ болхлоша, Ленина орден лелаеча цхьоалагIча промысла коллективо Сийлахь-боккхача Октябра 42 шу дизара сийна 11 бетта йола план кхоачашъяьй.

Хьалхле лелаеш я мастера Назадзе кулгалдеш йола кхоалагIа бригада. Цо планал совгIа итташ тоннаш «Іаьржа дошув» деннад Даьхенна.

XIанз МагIалбикера нефтяникаш шерра социалистически яхь а йоаржаяь къахьегаш ба декабрь бетта план кхоачашъяра.

Е. ИГИН,
«Малгобекнефта» НПУ планови отдела начальник.

Ший декхараш кхоачашду

Республике хьайбаш дебадара мел лоархIам болаш гIулакх да а ховш болх беш я Урус-Мартановски района Красноармейски совхоза нов. А. Мадагов керте латта прорабски участка коллектив.

XIанз хьалъеш латт цига нана хьакхарч чуйоахкае лаьрхIа йола гIишло. Ноябрь бетта яь йистеякхха лерхIаш я из. Собрани а яь из гIишло 1-ча ноябре йистеякхха, аьнна оттадаьд болхлоша. Из болх дика вIашагIбеллаб бригадира нов. Соро.

Кастта хургIолча ССКП ЦК Пленума сийна шоаш тIаийца декхараш сихагIа кхоачашде гIерташ ба цу участка къахьегамхой.

КУЛЬКОВ,
«Сельстрой» треста партбюро секретарь.

Шоай нормаш сов йоах

МагIалбика горпромкомбината коллектив къаьстта дика болх беш хиннай сентябрь бетта. Цу бетта валовой продукци арахецара план предприяте болхлоша 121,1 проценти йис бетта йола план 103,3 проценти кхоачашъяьй.

Сийлахь-боккхача Октября сийна шоаш тIаийца декхараш сийленца кхоачашдара шоай беррига низ тIабахийта болх беш ба уж. Октября бетта йола план 120—130 процент кхоачашъе, аьнна дош деннад коллективо.

Горпромкомбината керда йиллача пилорама хIара дийнахьа 15—16 кубометр хьуна херх хьокх, нормах 12 кубометр мара хьакха ца езача.

Укх шера горпромкомбинато бахача наха хьалдеча цIеношта лаьрхIа 377 эзар тхов тIа юлла кирпишк, иштта дуккха етта кирпишк, столярни изделеш, масала, шифоньераш, тумбочкаш, истолаш, кхыйола продукци арахецаргья.

Дикача балхаца белгалбаьннаб горпромкомбината коллектива юкъе хьалхле лелаераш тхов тIа юлла кирпишк йотташ йола Мартазанова Мадина. Гатиева Банати, прессовщица йола Сисинкова Надежда, столярни цеха бригадир Газгиреев Іумар, кирпишкаш хьаеш йола Харсиева Людмила, кхыбараш а. Цар шоай нормаш 110—120 процентал кIезигагIа кхоачашъяц.

Б. НОВОСЕЛЬСКИЙ.

130—140 процент кхоачашъю план

Грозненски химически заводе дукха везаш болхло ва № 15 йолча алкилированни цеха воккхагIа вола аппаратчик Михаил Лифенко. ТIехдика ремеслении училище яьккхачул тIехьагIа цу заводе болх бе хьожавир из.

Лифенко бригаде болх беш ялх саг ва. ЧIоагIа эргаяьхай цо цигара нормаш. Ший бригадаца дага а ваьнна лаьрхIар цо, нагахьа санна технологически режим нийса лелайича, газ мел йоагIа нийсса хьийжача, температура лохъяра регулировани йича къахьегама овсарле лакхъе йиш жургья, хIаьта шера товарни продуктай планал совгIа массехк итташ тоннаш а лургья, аьнна.

Шоаш лийрхIар кхоачашдаьд М. Лифенко кулгалдеча бригада. Технически режим нийса лелаярах, температураи газаи регулировани нийса ярах изопропилбензола 34 процент яьннай. Цу гIулаккхо 10 тонн товарни продукци лу бетта. Цу бригада 130-140 процент кхоачашъю план.

Ше даьхача толамех кхоачам хулаш вац Лифенко. Собрани хилча аьлар цо, цхьан сменера шоллагIча смене а водаш изопропилбензол дукхагIа хилийтара гIулакх вIаштIехьа доаккхаргда аз, аьнна.

Реакционни массах изопропилбензол доаккхилга вIаштIехьа даьккхар Михаила Лифенко.

Г. ЗАСОРИН.

Зябь ахара болх эсала лел

ВорхI шерарча плана шоллагIча бIаьсти юртбоахама балхаш лоаццача хана йистедахара а дIадийна ялаташ дика хьувкъара а Іалаьмате боккха лоархIам бола зябь ахара болх эсала лелабу хIанз а вай республикерча цхьайолча районашка.

Зябь ахара балха юкъе хьалха дIадахача шера хиннача гIалатех пайдаийцабац укх шера дуккхача совхозий директорашеи колхозий председателашеи. Цудухьа цу балха юкъе дуккха гIалаташ а кхоачамбоацараш а укх шера а да.

Укх шера ерригача республике планах аха еза зябь 141,8 эзар гектар яле царех 5-ча октябре аьхараш 90 эзар гектар, е 63,4 процент мара яц.

Из Іалаьмате боккха лоархIам бола болх вIалла дIабола а баьбац Саясановскии, Советскии районашка. Во лел шера йоагIа зябь ахара болх Наьсарени, МагIалбикеи, Каргалинскии, Шелковскойи районашка. ЧIоаггIа тIехьайисай цу балха Ачхой-Мартановскии Шалинскии районаш а.

Октябрь бетта хьалхарча 5 дийнахьа зябь ахара цхьаккха а хIама даьдац Наьсарен районерча совхозашеи Ножай-Юртовски районерча колхозашеи, хIаьта из болх чIоаггIа лаьгIбалийтаб Надтеречнии Гудермесскии районашкарча совхозаша а Наурски районерча колхозаша а.

Дуккхача совхозашкеи колхозашкеи зябь оахаш деш дола балхаш къахьегама овсарле лоха йолаш, оахам тIеха деш, тракторашa цхьан сменах мара болх ца беш, оахама юкъе йовкъаш йоахкийташ, удобренца лаьтта хьаьн ца деш во ду. XIаьта болх во вIашагIболлар а тракторашa дика тоаяь ца хилар а бахьан долаш тракторашa сайцаь латташ моттигаш а дукха я.

Наьсарен района «Октября 40 шу» яхача совхоза шоллагIча отделене 7 гектари кхоалагIча отделене 8 гектари 14—15 сантиметр мара кIоарга йоацаш тIеха аьхадар лаьтта. «Горец» яхача совхоза, хьалхарча отделене шоллагIча бригада аьха 120 гектар лаьтта, юкъе йовкъаш йоахкаш дар. «Ингушски» совхоза кхоалагIча отделене аьха 95 гектар лаьтта 5—6 сантиметр мара йоацаш тIеха аьха а юкъе йовкъаш йита а дар. Иштта цу тайпара кхоачамбоацараш кхыча совхозашкеи колхозашкеи а да.

Зябь ахара балхаш цу тайпара во лелилга да цхьаболча совхозийн колхозийн кулгалхоша деш долча балхашта аргIаш ехкилга, болх во вIашагIболлар, беча балха ханнахьа тохкам ца бар. Болх вIашагIболлара шоаш даь гIалаташ, аха мукъа лаьтташ дац яхача хабаранца къайла дахьа гIерт. Аха лаьтташ хургдар балхашта аргIаш йийхка ецаре.

XIанззехьа аьха зябь ца хилча, хьатIайоагIача бIаьсти ханнахьа дика хьувкъаргдолаш ялат дIаде йиш йоацилга кхета а деш, совхозийн колхозийн кулгалхоша зябь ахара болх тоабара чIоаггIа уйла тIаяхийта еза.

Цу гIулакха царна мел эша хIама а долаш къаьстта бригадаш вIашагIайохка еза шин сменах болх а бергболаш. Бригадашта балха эша доагам, хий, даар, бийсаш яха моттигаш ханнахьа Іалашъе еза. Бригадай тракторашта а нохарашта а махашта а эша ремонт ханнахьа ергIолаш болх вIашагIболла беза. Болх планаца а дика а хургболаш тIахьожам лоаттабе беза.

Керда толамаш

ЦхьоагIонца къахьег семилетка план ханал хьалха кхоачашъе лаьрхIача Грознерча крекинг-завода коллективо. Ерригсоюзни мехкдаьтта къестадеча болхлой яхье баьннача цу заводерча нефтяникаша хьалхара моттиг яьккхар дIадахача шера 4-ча квартале. Цу хана царна елар РСФСР-а Министрий Советеи ВЦСПС-и дIа-юха тела ЦIе байракх.

Цу хана денз шоаш доаха толамаш тIехь-тIехьагIа чIоагIдеш хьабоагIа заводера болхлой. Цул тIехьагIа а шозза еннай цунна из дIа-юха тела ЦIе байракх: укх шера 1-чеи 2-чеи кварталех. XIанз а тIехьа чIоагIа лелаю из байракх крекингисташа.

Йис бетта йола производственни план 16-ча сентябре кхоачашйир цар, хIаьта планал совгIа 17863 эзар сома продукци ара а хийцар. Арахецача продукце ший мах лохбар бахьан долаш вIаштIехьадаьннад укх шера хьалхарча 8 бетта 23 873 эзар сом кходе.

Уж деррига толамаш даха чIоагIа къахьийгад № 1 йолча цеха коллективо. Бегашта оал, заводерча болхлоша: «1-ча цехо кхоаб тхо» аьле. Из бакъ а да: дIабахача 9 бетта планал совгIа 160-нел тIех эшелон меттаьдта сийрда продукташ еннай цу цехерча болхлоша, хIаьта продукце мах лохбар бахьан долаш 16091 эзар сом кхо а даьд. Планал 24,7 процент лакхъеннай къахьегама овсарле а. Планал кIезигагIа доадаьд доагам, пар, электроэнерги, хий.

Мишта вIаштIехьадаьннад 1-ча цеха коллектива уж сий дола толамаш даха? Кхыча цехашкарчул дикагIа я-хьох цига оборудовани?

Духхьал шоай болх дикагIа лелабеш нах хилар мара кхы бе-башхало яц царна юкъе. Дика нах ба цу цехера бараш, техникаш дика кхеташ, балха опыт йолаш. Шоашта хьалхашка латта декхар дика кхетадеш а из кхоачашдеш а ба уж.

ДIабахача 9 бетта къахьегама а технологически а дисциплина болхлоша йохаяь мотти хиннаяц, хIаьта цIакхха а техника еха а яц.

Дукха тайп-тайпара йола рационализаторски предложенеш тийннай цехерча болхлошеи инженерно-технически болхлошеи укх тIехьарча даьдабахача йис бетта 117 рационализаторски предложени еннай цар, хIаьта царех 72 балха юкъе а йоалаяьй.

Къаьстта дика пайда баьннаб № 1 йолча установка начальника нов. Овсянникова, воккхагIа волча оператора нов. Захарова, оператора нов. Гречкина, цеха начальника нов. Афанасенко, иштта кхыбараша тийннача предложенеех.

Дика вIашагIъеллай цехе социалистически яхь а. Шоаш тIаийдеш дола социалистически декхараш а уж мишта кхоачашду а дувц болхлоша шоай собранешка.

XIанз коммунистически къахьегама бригада яха цIи яккхара чIоаггIа къовсам латт цехерча бригадашта юкъе. Дукха ба цига къона болхлой а — 40-нега кхаччалца саг. XIаьта царех 33 саг болх беш а дешаш а ва: нефтяной институте, техникуме, сайрийна дешача юкъерча школе.

Керда къахьегама толамаш а доахаш советски Іаьдал даьннача 42 дузача денна сийленца накъа баха гIерташ ба крекинг-завода № 1 йолча цехера болхлой.

И. МАЙОРОВ.

Ший болх безаш

Совнархоза чуйоагIача КПП аьшкбетонни цеха коллективо ийс бетта план ханал хьалха кхоачаш е аьнна лакхера декхараш тIа а эцаш дош деннадар къахьегама овсарле 1,5 процент лакхъеш 130 эзар сом кходеи, керттерча цеха армироване напряжени караерзаеи иштта кхы а.

Шоаш тIаийца декхараш сийленца кхоачашдарах дукха ба цехера коллектива юкъе совгIаташ даьха болхлой.

«ГIишлош хьалъерий значок» еннай балха задани 117 процент кхоачашъяьча арматурщика Ликов Михаила, сийлен доска тIа ваькхав задани 140 процент кхоачашъеш вола нов. Бугаев а.

Сурта тIа: Противо-стернена сварка еш воал электросварщик Бугаев Иван.

И. ПЛИЕВА, текст а сурт а.

„ГДР 10 шу" яха юбилейни выставка

МОСКВА. ВДНХ павильонех йоккхагIа йолча цхьан павильоне хьайийлай «Германски Демократически Республика 10 шу» яха юбилейни выставка. Из вIашагIъеллай ГДР-о. Цига хьахьокхача дуккхача экспонаташа гойт Германски Демократически Республика экономикаи, Іилманеи, культураи карагIдаьнна хIамаш.

Сурта тIа: юртбоахама техника отделе.

Л. Портереи М. Редькинеи сурт. ТАСС фотохроника.

„Ингушски" совхозе юртбоахама балхашта тIехьабус

Укх деношка «Ингушски» совхоза центральни усадьбе ССКП МагIалбика горкома бюрои горсовета исполкомеи цхьан вIашагIкхийтта выездной заседани хилар. Заседане дийцар, «Ингушски» совхозе гуйран ялаташ дIадерахи хьажкIаши кхыйола культураши чуэцарахи дола дош. Заседане бар совхоза отделенейи бригадийи культатхой, юртбоахама специалисташ. хIаьта иштта Нохч-ГIалгIай АССР-а юртбоахама Министр нов. Андреев а. Совхозе гуйран ялаташ дIадера балгахи хьажкIаши кхыйола тIехьа кхача культураши чуэцарахи лаьца информацеш йир совхоза директора нов. Кулбужевеи отделеней управляющешеи.

Заседане белгалдаьккхар «Ингушски» совхозе гуйран ялаташ дIадувлга а, хьажкIаши кхыйола культураши чуэцилга а чIоагIа ледара лелаш хилар. Совхозе деррига 6000 гектара тIа дIаде дезача ялатех 10-ча октябре кхаччалца дIадийнар 300 гектарал кIезигагIа да. Къаьстта во лел гуйран ялаташ дIадувлга цхьоалагIчеи кхоалагIчеи отделенешка. ЦхьоалагIча отделене хIанз а болабеннабац ялаташ дIаде, хIаьта кхоалагIча отделене хIанзчул тIехьагIа дIаде дезаш 1000 гектар ялаташ да, из дуккхагIа долча даькъе кIа а долаш. Во лел лаьтташ кийчделга, оахам тIеха ду, йовкъаш йоахкийташ а, дIадув фу молхаш ца тохаш дувш а моттигаш нийслу. Иштта кхы тайпара дукха кхоачамбоацараш а да балха юкъе. Гуйран ялаташ дIадера дикагIа йола агротехнически ханаш дIаяьннай.

Совхоза чуэца езаш 3010 гектар хьажкIаш я. Царех чуийцар иттаналца дакъа мара дац. 3-ча отделене 900 гектар хьажкIаш чуэца езача, кара хьажкIаш хьайоахаш болх беш 45—50 саг мара вац. Из болх бе йиш йолча нахах 10 процент а яц из. Совхозе болх бе лаьрхIа хиннача КУ-2 яхача 21 хьажкIий комбайнех болх беш 13 мара яц, уж а дукхагIа долча даькъе цхьацца технически кхоачамбоацараш хилаца бизза болх беш яц. ХьажкIаш чуэца йолайича денз комбайнашца чуийцар 130—140 гектар хьажкIаш мара яц. Кхоачамболлаш хьажкIаш чуэцара эша автомашинаш, говрий вордаш яц, тускараш дац отделенешка. Паччахьалкхенна дIаяла езачох 9 процент мара дIаеннаяц хьажкIаш хIанз а.

Совхозе чуийца яланза, йовш латташ 350 гектар тидуаргаш я. XIанз а вIаштIехьадаьккхадац фуна суданка яха буц, свеклаш, иштта кхы йола культураш чуэцилга. 7000 гектар зябь аха езача, аьхар 5 процент мара яц. Цхьайола тракторашa технически смотр во вIаштIехьа яьккха хилар бахьан долаш болх ца беш сеце латт.

Цу тайпара кхоачамбоацараш хилар бахьан долаш совхоза хьалхле лелаераша де доагIача тайпара кулгал деш ца хилар да, хIаьта партийни организаце совхоза балха йоагIача тайпара контроль лелаяьяц. Парте горкома бюроси горисполкомои заседане «Ингушски» совхоза дирекце а партийни организаце а гуйран ялаташ дIадереи, хьажкIаши кхыйола культураши чуэцареи болх во лаьрхIар, совхоза дирекци а парторганизаце бюро а декхарийла йир Іалаьмате чехка из гIулакх тоаде, 5 дийнахьа гуйран ялаташ дIаде мел эша лаьтта кийчлаь даккха, 15-гIа октябре ялаташ дIадийна даха, 25-ча октябре хьажкIаш чуийца яха, 15-ча ноябре зябь аьха якхха, 7-гIа ноябрь тIакхачале сомий гаьнаш а комсаш а дIаегIа яха.

Юрта советий председателаш, декхарийла бир юрташкара беррига болх бе йиш йолаш бола нах гуйран балхашта оарцагIабаха.

А. ХАРСИЕВ,
(тха корр.)

Партийни организацешкара отчеташи хоржамаши

Къахьегама толамаш доахача хьалхле лелаеш

Грозненски районерча 1 Мая цІерахча колхоза, вай республикерча кхыча колхозашта санна, 1959 шу юрта боахама деррига доакъош, эггара хьалха хьайбаш леладара дакъа а долаш, дегІадоаладара лард чІоагІъеш дола шу да. Из бакъду укх цифраша: укх шера а колхозо паччахьалкхенга дехкад 1600 тонн ялат, 1200 тонн баьца дааРаш леладечеи, дуккха дулх, шура, тха, фуаш, сомаш, комсаш. Колхозе доаккхий доахан 1700 бежанга кхоачаш дукхагІа хиннад. 1-ча октябре хІара бетташ болча Іаттагара яьккха шура 2000 килограммага кхоачаш я. ХІара 100 устгІанГара лаьрхІача 122 Іаьхар кхебаьб.

Тахан колхозе доккха ди да. Коммунисташ вІашагІкхийттаб шоай отчетни-харжара партийни собрани е. ЧІоагІа терко тІаяхийта ладувгІ цар партбюро секретара нов. Шнышко партийни организаце баьча балхахи гарггарча хана кхоачашде дезаш хьалхашка латтача декхарехи лаьца еча докладага.

— Партийни учете 75 члени парте кандидати ва, — йоах докладчика. —Коммунисташ производства лоархІамегІа йолча участкашка балхаш деш ба: 55 саг хьайбаш леладечеи баьца дааРаш леладечеи, гІишлош еча бригадеи, механизатораш болаш балхаш деш ба. Уж берригаш а юртбоахам дегІабоалабара лелабеча къовсаме хьалхле лелаеш ба.

Колхозо миллионаш долаш пайдаш дахара доккха новкъостал даьд партийни организаце. Фермашка дика порядок оттаяьй коммунисташа, доакъар база чІоагІъяра дика йоахко яьй. Еррига парторганизаци хьажкІаш дІаюв кхаш дукхагІа хилийтара а уж дикагІа хьувкъийтара а дика кхаьхьийгад. Укх шера хьалхХагІе а баьча лоархІамах юкъера лаьрхІача хьажкІаш хІара гектара тІара 30 центнери моша доакъар 400 центнери яккха лаьрхІад. Колхоза хьайбаш доакъарца дика Іалашдаь хургда укх шера.

Даь даьнначох лоІам хулаш бац колхоза коммунисташ. Еррига терко тІаяхийтай цар дІахо кхоачашданза долча декхарашта, пайда эцанза, из эца йиш йолаш йолча торонашта.

— Вай даьха толамаш кхоачамболаш да аьнна, вай салоІам а хинна сайцача нийса хургдац, — йоах ше къамаьл деш жа леладеча ферма заведуюши волча нов. Мальченко. Эггара дукхагІа низ тІабахийта беза тІаийца декхараш, къаьстта царех керттера декхар — гарггарча шерашка хІара сага сих лаьрхІача хьайбай продукташ яхара Америка тІехьакхер а кхоачашдеш.

Собране мел хиннараша даь къамаьлаш колхоза хьалхашка латтача керттерча декхара тІадерзадаь дар— колхоза семилетка 6 шера кхоачашъелга, 1964 шера ялат доаккхилга 2800 тоннага кхоачаде, 3500 хьакха хьалкхее, хІара Іаттагара йоаккха шура 3200 килограммага кхоачае, паччахьалкхенга 530 тонн дулхи, 600 тонн сомаши комсаши дохкилга вІаштІехьадаргдолаш болх мишта тоабе беза, яхаш.

Коммуниста, зоотехника Еремкина аьлар:

— 250 тонн хьакхий дулх даккха дезаш да вай. Фу яхилга да из? Из да 1958 шера хинначунца нийсдича 1964 шера хьакхий дулх доаккхилга 3-зза совгІа лакхде деза яхилга. Мишта кхоачашду вай из декхар? Геттара во кхоачашду, хьакхий хурскаш дукха йов, из вайна мегаргдолаш дац.

Партийни бюронеи колхоза правленнеи хьайбаш леладеча болхлошта а е механизаторашта а культурно-бытовой гІулакх во деш хилар бахьан долаш чІоаггІа критика йир коммунисташа. Из бахьан долаш дукха болхлой дІаух, къаьстта хьайбаш леладераш.

Дуккха масалаш а кхувлаш коммунисташа гучадаьккхар колхоза хьалхле лелаерашa къахьегам вІашагІболлара а цунах доагІар колхозникашта дІадалара а йоаггІача тайпара терко еш ца хилар.

Дукха дийцар коммунисташа колхозникашта юкъе лелабеча кхетама балхах лаьца а. Из болх боаггІача тайпара лелабе кхоачамболлаш опыт йолаш я партийни организаци.

Партийни организаце инициативах колхоза радиоца бригадаштеи фермаштеи юкъерча социалистически яхьах дола хоамаш ду, хан-хиннахьа арадувл радиогазета, пенгазета, къахьегама листокаш. Юрта боахама специалисташа, хьехархоша, медицински болхлоша къахьегамхошта лекцеши беседаши ю.

Цунга хьежжа цхьадола кхетама балха юкъера кхоачамбоацараш а белгалдир коммунисташа. Собране дийцар дукхагІа долча даькъе еррига-ча колхоза масштабе мара политико-массовии партийно-организаторскии парторганизаце лелабеш ца хилар, хІаьта бригадашкеи, фермашкеи хІара колхозникагеи боаггІача тайпара из дІакхоачаш ца хилар.

— Колхозе хІанз а яц дика тоаяь кхайтІара стан, — аьлар тракториста Силионова. — Даа хІама кийчдара гІулакх а дика вІашагІделладац.

Партбюрона чІоаггІа критика йир коммунисташа балха юкъе актив чуозаш ца хилар бахьан долаш. Жа леладеча бригада бригадира коммуниста Отделкина белгалдир, нов. Шнышко беррига болх ше бе гІерташ, бюро членаши шерра активи балха юкъе ца озаш хилар, бригадашкеи фермашкеи кІезига бІаргагуш из хилар.

Колхоза председатель Таловеров активаца кІезига дагавувлаш, нахаца цхьа барт болаш ший болх дІахьош ца хилар а дийцар собране. Колхоза правлене балхага кхоачамболлаш хьожаш яц партбюро, долаш дола кхоачамбоацараш дІадахара дешаш партийни собранешка кІезига дувц, йоахар коммунисташа.

Бокъонца партийни хьисапе йоагІача тайпара критика а еш, дика баь болх белгал а боаккхаш, дІахо партийни организаце болх тоабара йоаггІача тайпара предложеней а телаш чакхъяьккхар коммунисташ шоай собрани. Къаьстта белгалдир цар ССКП XXI-ча съезда исторически решенеш кхоачашъяра партийни организацеи хІара коммунистои берригача колхозникашеи бе безаш бола болх, хІаьта иштта хургйолча ССКП ЦК-а Пленума накъа бахара колхоза хьалхашка латтача декхарех а дийцар.

Собране дийцача дешахи белгалдаь кхоачамбоацараш сихагІа дІадахарахи йола предложеней а йолаш решени тІаийцар.

К. КАЛИНОВСКИЙ.

КХОАЧАМБОАЦАРАШ ДУКХА ДА ХІАНЗ А

Отчетно-харжара собранеш масса хана а хиннай партийни организаце вахар чухь боккха лоархІам болаш. ХІанз кхы а чІоагІа лоархІам ба цар. Деррига советски халкъ цхьа барт а болаш езача коммунистически партенна гонахьа хьерчаш, цІаккха а ца хиннача тайпара хьинар айденна семилетка хьалхарча шера план ханал хьалха кхоачашъе къовсам лоаттабеш долча хана дІахьу уж собранеш.

Укх денношка Грозненски химически завода партийни организаце отчетно-харжара собрани хилар. Завода коммунисташа парторганизаце баьча балха итогаш йир, дуккха кхоачамбоацараш гучадаьхар, уж дІадахара наькъаш белгалдир. Цар белгалдир ССКП XXI съездеи парте Центральни Комитета Пленумийи решенеш кхоачаш а еш отчетни хана партийни организаце партийно-организационнии массово-политическии болх тоабара тІехьа дукха къахьийга хилар, хІаьта завода хьалхашка латта деккараш кхоачашде еррига коллектив оарцагІъяьккха хилар а.

Укх шера 9 бетта йола валовии товарнии продукци яккхара паччахьалкхен план толамца кхоачашъяьй заводо. Къахьегама овсарле планах йолчул 7,5 процент лакхъеннай, продукцех дІабода мах, фенолахи ацетонахи 14,7 проценти, спиртах 18,6 проценти лохбаьб. Шерагара шу массаза доал заводе арахецаш йола продукцеш дукхагІа хулаш йоагІа. Феноли ацетони арахецара завода проектни низ 2,5-зза лакхбеннаб, хІаьта спирт даккхара проектни низ лакхлуш боагІа.

Завода коллектив хІанз ворхІ шера чухь а укх шера а тІаийца декхараш кхоачашде къовсам лоаттабеш я.

Дикка тоаденнад заводе профсоюзнии комсомольскии организацешкара кхетама болх лелабар, производстве коммунисташ дІа-юха нийсбар, цеховой парторганизацешта йоаггІача тайпара хьалхле лелаяр.

Бакъда, собране белгалдаьчча тайпара дуккха кхоачамбоацараш а да Цхьадола организационно-технически гІулакхаш ший ханнахьа кхоачашдац, йиллача хана чакхдаьха ца далар кхерам болаш да фенола-ацетона шоллагІа йолча очереда цехашкара строительно-монтажни балхаш.

Кхоачамболлаш лелабац заводе, производственни процессашта комплексни механизации автоматизации яра балхаш, цхьайолча хана цхьаккха бахьан а доацаш тІехьатетт уж, ший ханнахьа хьажа а хьеже юкъекхувлац болхлоша тийнна рационализаторски предложенеш. Долаш да завода управлене отделий кулгалхоша форманна болх лелабеш хилар.

Мабарра дика къовсам лоаттабац завода многотиражни газетои цехашкарча пенгазеташеи, долаш дола кхоачамбоацараш дІадахара тІехьа. Лекционни пропаганда гІулакх а, къаьстта Іилма-атеистически пропаганда а йолаш, ледара лел. Дукха кхоачамбоацараш да партийно-комсомольски дешара гІулакх вІашагІдоллара юкъе а. Цехашкарча агитатораша шоай декхараш кхоачашдац.

Партийни бюрос кхоачамболлаш терко тІайохийташ хиннаяц профсоюзеи комсомолеи комитетий болх тоабара.

Кхоачамболлаш дика вІашагІъеллаяц заводе коммунистически къахьегама коллектив яха цІи яккхара тІехьа лелаю социалистически яхь, дикагІабарий опыт дІайоаржаяра болх а мела лелабу. Завода администраце балхага хьажа вІашагІъеллача партийни контрола комиссе ший болх хІанз а лерттІа дІаболабаьбац.

Докладчика, парторганизаце секретара нов. Дягтеровс а пренеех къамаьлаш даьча коммунисташа нн. Апареева, Давыдова, Еремина, Назарова иштта кхыбараша а белгалдаь дола уж кхоачамбоацараш сихагІа дІадахара наькъаш хьа а хьокхаш шерра решени йир собране. Цул тІехьагІа завода партийни бюро а хержар.

А. ПУХОВИЦКИЙ,
«Химик» яхача многотиражни газета редактор.

ЛерттІа къахьегаргдолаш условеш ле болхлошта

Ше тІаийца социалистически декхараш во кхоачашдеш, беттагара беттага йоагІа «Чечингстрой» трест а цун чуйоагІаш йола производственни предприятей контора а. ХьатІакхача доал Іа. Шоаш хьалъе йолаяь укх шера эксплуатаце дІаяла езаш йола гІишлой объекташ сихагІа хьалъяь яхара царна эшаш йола материал кхоачам хиллал кийчъелга боккхача лоархІамера гІулакх долга дика кхетаду аьшка-бетонни хІамаш еча завода болхлоша.

Цхьабакъда, царна дагара дар доаггІача тайпара хьаллоацаш нагахьа саг-м вац завода кулгалхошта юкъе.

Байнача сентябрь бетта продукци (аьшка-бетона хІамаш) арахецара план кхоачашъяьяц завода коллективо. Иштта эсала болх баьб цига август бетта а. Масала, цу бетта 60 совгІа процент мара план кхоачашъяьяц бетонщикий бригада.

Аьшка-бетона заводе къахьегарий бехк бац из болх иштта эсала лелилга, аьшка-бетона хІамаши, кхыйола кийча продукции арахецара план кхоачаш ца елга.

Нагахь санна тха снабжене отдела бе беззача тайпара болх боре, тхона эшаш йола бедал, хьатІа кхухьаре дуккха дикагІа леларгбар болх, йоах болхлоша. ХІанзчул массехк бутт хьалха завода кулгалхошта ховш дар хьуи цементи кхоачаяла йоаллилга, цхьабакъда, е директора нов. Асабова а е керттерча инженера нов. Куркиева а цхьаккха хІама динзар уж материалаш ханнахьа Іалашъяра.

Дукха ба аьшка-бетона хІамаш еча заводе хІара сменах йола балха нормаш тІехкхоачашъеш бола болхлой. Царех ба бетонщикаш Азимов, К. Волкова, И. Кулик, иштта кхыбараш.

Ужжамо болча болхлошкара хьокхам а эцаш къахьега деза завода еррига коллективо а.

М. ЭЛЬМУРЗИЕВ.

Кагирхой установка

ТІехдика къахьегаш хьайоагІа Новогрозненски мехкдаьтта къоастадеча завода номер 43-3 йола комсомольско-кагирхой установка. 270 дии бийсеи дІадаьннад установко оборудованена ремонт ца еш болх бу. 150 процент таргга кхоачашдаьд коллективо шоаш тІаийца декхараш. Йовш йолча нефтепродуктаех ца йойташ 230 тонн кхое карагІдаьннад царна. Иштта шоашкара хьокхам эца мегаргболаш дика я коллектива технологе дисциплина а. Цул совгІа итт рационализаторски предложени балха юкъейоалаяьй установка къонача рационализатораша.

ХІанз Сийлахь-йоккхача Октябрьски социалистически революце 42 шу дизара сийна тІаийца декхараш ханал хьалха кхоачашде гІерташ чІоагІа къахьегаш ба установка болхлой.

Сурта тІа: смена начальникага Кольной Викторага шоай балха нормаш дІаязъяйташ боахк операторашa (аьрдехьара аьттехьа) Симчук Петри, Лорсанов Ширвании, Ашурилов Махьмад-Іаьлеи.

И. ПЛИЕВ.

Керда йилла кроликаш лелаю ферма

Ачхой-Мартановски района «Лермонтовский» совхоза комсомольцаша кроликаш лелае тІаийцар. Цу гІулакха лаьрхІа 12 кроликий ноанош ийцар цар. Уж чуйола клеткаш Іаоттайир комсомолец волча Асланбеков Хьаже коа. Царна гІулакх деш лаьрххІа группа яр.

Совхоза цІерах хІаране 10 кролик хьалкхе а яь паччахьалкхенна дІаяла, аьнна шоаш комсомольски собране денна дош кхоачашде гІерташ ба уж.

ХІанз кагийи йоаккхийи еррига а лаьрхІача 120 кролик я керда йиллача ферме. ХІара денна шерлуш латт из кроликий ферма.

Из болх дика вІашагІбеллар цу совхоза 5-ча отделене комсомольски организаце секретара нов. Сельмутзаева.

Дика а пайда лургболаш а гІулакх да совхоза комсомольцашта дагадехар.

Д. ДЕДИЕВ,
ВЛКСМ Ачхой-Мартановски РК инструктор.

Механизаторий толамаш

Дика болх беш хьайоагІа Красноармейски совхоза нов. Кагерманов керте латта цхьоалагІча отделене тракторни бригада коллектив.

Гурахьа дІадувча ялаташта 854 гектар лаьтта аьхад цу бригадо планах 802 гектар мара йоацача. Цул совгІа дика макха а баьккха, культиваци а дисковани а яьй.

Бригадо 500 гектар зябь аьхай. Къаьстта дика болх беш дийнахьа йола нормаш шозза кхоачашъеш болх беш я Енерсаева агрегат. Нормах 4,3 гектар лаьтта аха дезача 9—10 гектар оахар цу агрегато.

Дикача толамашца накъа болх механизатораш ССКП Центральни Комитета хургйолча Пленума.

М. ЗАНГИЕВ.

Барт тайна коллектив

Шерра социалистически яхь а йоаржаяь, кердача низаца къахьегаш йоал Грозненски № 7 йолча строительно - монтажни управлене коллектив. Цу управлене монтажникаш чІоагІа къахьегаш ба шоаш тІаийца декхараш ханал хьалха кхоачашде гІерташ.

Яхье хьалха латташ хьайоагІа нов. Пташкин Дмитре кулгалдеш йола монтажникий бригада. Цу бригада хІара сменах йола заданеш 170-180 процент кхоачашъю.

Уж толамаш даха цар вІаштІехьадоал прогрессивни къахьегама метод балха юкъе йоалаяр бахьан долаш.

ЦІеной саьнаш вІашагІдохкача хана бІарччача секцех йола трубопроводаш дІаувттаю цо. Цу методах болх бар бахьан долаш хьалха латтача н. Пташкина бригадо, къахьегама овсарле лакхъяьй 40 процентага кхаччалца.

Иштта дика къахьегарца белгалъяьннай новкъоста Бабочкина кулгалду № 2 йолча монтажникий бригада а.

Къахьегам нийса вІашагІбелла хилари механизмаш нийса лелаяри бахьан долаш № 6 йолча градирнена монтаж яра балхаш кхоачашдара графикал 4-5 ди хьалха йода из.

Коммунистически парте XXI-ча съезда а июньски Пленума а решенеша дог ураоттадарца доккхий толамаш а доахаш, шоаш тІаийца социалистически декхараш тІехкхоачаш а деш, семилетка хьалхарча шера план ханал хьалха кхоачашъяра хьинаре къахьегаш йоал управлене коллектив.

М. ЦУРОВ.

Комсомола комитета болх дІахо а тоабара

Отчетно-харжара собрани хилар укх деношка «Красный молот» яхача завода комсомольски организаце.

Къахьегама овсарле лакхъяра, арахецача продукце ший мах лохбара, балха юкъе керда рационализаторски предложенеш кхахьара заводерча комсомольцашеи кагирхошеи лоаттабаьча къовсамах лаьца дар комсомола комитета секретара М. Торчинова яьча доклада керттерадар.

Дукха ба заводе юкъарча балхаца дика дакъа лоацаш, хІара сменах йола балха нормаш дуккхаза тІехкхоачашъеш бола комсомольцаш. ХІаьта, заводе цхьаккха а комсомолец вац сменах йола балха норма тІехкхоачаш ца еш; хІара пхелагІа вола комсомолец рационализатор ва заводе.

ХІанз 100-нел тІех къона болхлой ноябрь бетта план кхоачашъяь ба, хІаьта комсомольцаша нн. Сайко, Змеева, Махаева, Щитова, иштта кхыбараша шера йола план 8 бетта кхоачашъяьй.

Кердача специалистий совет вІашагІъеллай заводе, 70 саг чу а воагІаш. Цхьабакъда, совета чубоагІараш кхыдола балхаш деш хиларца кхоабац къонача болхлошта новкъостал де. Цудухьа дизза кхоачашдац совето ший декхараш, яхаш дийцар комсомолка инженера Калпатик Гертас.

Собране къамаьлаш дир комсомольцаша Воропаева, Митченко, ВЛКСМ Ленински райкома секретара Г. Олейникова, иштта кхыбараша.

Комсомола заводской комитета баьча балха юкъера дукха кхоачамбоацараш гуча а даьхар, хІаьта уж дІадахара дола наькъаш а дийцар къамаьл даьраша.

М. АХРИЕВ.

ШЕРА ЙОЛЧА ПЛАНАЛ СОВГІА 500 МЕТР ДАЬРЕ

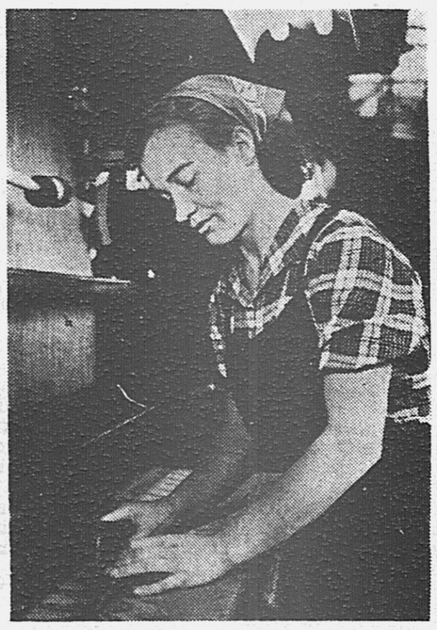

МОСКВА. ВорхІ шера план ханал хьалха кхоачашъяра тІехьа социалистически яхье а баьнна Щербакова цІерахча даьреш деча комбината дуккхача болхлоша доккхий балха толамаш даьхад, 1959-ча шера лаьрхІа хинна план ханал хьалха кхоачаш а еш. ДикагІа болча болхлошца я къона ткачиха комсомолка Мария Фирсова. Цо хІанзалехь з шера йолча планал совгІа 500 метр даьри даьд.

Сурта тІа: ткачиха Мария Фирсова ше даь даьри мел кхаьта да тохкаш йоал.

Б. Трепетова сурт.
ТАСС фотохроника.

Болх кхоачаш бара лоаттаю контроль мамогга тоае

Шерра коммунистически общество хьалъяра геттара йоккха программа оттаяьй ССКП XXI-ча исторически съездо. Технически прогресса хьакъехьа ССКП XXI съездо оттадаь декхараш чакхдахара наькъаш белгалдаьха йола ССКП ЦК июньски Пленум партеи советски халкъеи дахара юкъе чІоагІа лоархІам болаш я. Дукхаезача коммунистически парте кулгалца политически кхетам лакхбенна къахьегаш да советски халкъ. ВорхІ шера план ханал хьалхагІа кхоачашъяра городашка а юрташка а деррига халкъо оттаяь яхь низ болаш яьржай.

Нохч-ГІалгІайчен къахьегамхоша, деррига советски халкъо санна, низ болаш къовсам лоаттабу социалистически декхараш бокъонца кхоачашдара. Болхлойи специалистийи творчески хьалхле бахьан долаш республика промышленносто ийс бетта план 104,7 процент кхоачашъяьй. ДІадахача шера цу ханаца нийсдича 10,4 процент дукхагІа я. ДІахо дегІадаьхкад юрта боахами культурни строительствои. Цхьабакъда карагІдаьнначох кхоачам а хинна вай Іе декхарийла дац. Кхы а лакхагІа дола хьокхамаш шоай балхаца предприятешка дахийта, керда резерваш, торонаш лаха а йолаялийта а еза.

Вай мехка шерра коммунистически общество хьалъеш латтача хана чІоагІа лоархІам болаш да контрольи шоай декхараш кхоачашдари, тахкари. «ХІанз халкъа боахама массайолча оагІонна технически прогресс яра (дегІаяра парте бокъонца программа оттаяьча хана, — йоах новкъоста Н. С. Хрущева,—керттера декхар да, ССКП XXI съездои ЦК июньски Пленумои даьча соцамех хІара предприяте, хІара стройка тІа, хІара экономически районе кхоачашдар вІашагІдоллилга. Іалаьмате дика болх вІашагІболларои даь соцамаш кхоачашдара контроль ярои Іалашду ка йоалаш ворхІ шера план кхоачашъяр».

Цхьабакъда, вай республике еррига организацеша цар кулгалхоша цу гІулакха е йоаггІача бесса уйлаш ца еш хилар а новкъа да. Кхоачам боацача контролои партийни а правительства а директив кхоачашъяр эсала вІашагІдолларои цхьабола кулгалхой де лаьрхІа балхаш шоай ханнахьа чакх ца доахаш бут.

Нохч-ГІалгІай АССР юхаметтаоттаярца ювзаенна яьча решенеша белгалдаьккхад дуккха предприятеш хьалъелга. Цхьабакъда, укхаза деррига вІаштІехьа дац. Сов шортига бу гІишлоши гІишлоний материалаши хьалъяра совнархоза управлене болх. Назарановски электрицифированни инструментий завод хьалъяра ийс бетта производственни план 29 процент, кхачан машинаш ю завод хьалъяра план 84 процент, шекар доаккха завод хьалъяра план 41 процент мара кхоачашъяьяц. ХІаьта ший е еззача тайпара цу гІулакхий йоаккхо а йича цун гІулакх ше хила деззача тайпара нийса вІаштІехьа а даьлча план кхоачашъярал совгІа уж предприятеш шоашта йиллача ханна болх бе йолаялийтара кхоачо ергьяр.

Хила йоаггІача тайпара балха тІехьа контроль ца хилар бахьан долаш Гудермесерча 16-ча партсъезда цІерах йолча кирпишкий заводаи, Вокзалерча «Красный Октябрь» яхача кирпишкий заводаи реконструкци елга тІехьадаьннад. Из бахьан долаш, республике тІехь-тІехьагІа дукхагІа эш хьалъеш латтача гІишлошта чІоагІа эшаш йола етта кирпишки тхов тІа юлла кирпишки хьа ца кхоачаш юс. Уж предприятеш хІанз дукха ха йоацаш дІаеннай совнархозага. Из декхарийла я чехкагІа реконструкци яра а уж диззача шера хадданза беча балхага яхара а эшаш мел дар де, цо торо лургья миллионаш етта кирпишки тІаюлла кирпишки дукхагІа яла.

Нохч-ГІалгІайчен чІоагІа лоархІам болаш я хьунеи дахчан гІирс буи промышленность. Из дІахо дегІайоалае дагалаьца духхьала цу гІулакха яь решенеш яр. Цхьабакъда цар низ лакхбара а дукхагІа продукци арахецара а чІоагІа лоархІам болаш йола заданеш геттара эсала кхоачашъю. Кхы а вогІа да, начальник н. Герасимови керттера инженер н. Зеленкини волаш йола хьунеи дахчан гІирс бечеи промышленносто паччахьалкхен план кхоачаш ца ю шоллагІа шу хилар. Укх шера ийс бетта йола валови продукци арахецара план 92 процент мара кхоачашъяьяц. Леспромхозаша 48 эзар кубометр гІишлон хьунеи, 14 эзар кубометр херх хьекхача хьунеи кІезигагІа еннай, хІаьта мебель еча промышленносто предприятеша 1,6 миллион сом маьха мебель кІезигагІа яьй.

Хьунеи дахчан гІирсаш дечеи промышленносте капитальни строительство кхоачашъяра гІулакх во латт: шера йола план ийс бетта 48 процент мара кхоачашъяьяц. Предприятешка финансовой дисциплина чІоагІа телхаю. Управлене кулгалхоша уж гІулакхаш мога а могийт леспромхозашка порядок яра хІама а даьдац.

Хоадам боллаш къовсам оттабе беа тІадиллача гІулакхашца хила беззача тайпара бехктокхаме боацарашца, боахама организацейи, министерствайи, ведомствайи балха юкъе керттерадар предприятешка, стройкашка, колхозашка, совхозашка болх вІашагІболлар тоаделга хилийта деза. В. И. Ленина дийхад центрерча Іаьдалеи моттигерча учрежденейи соцамаш чакхдахара тІехь бокъонца йола контроль хургйолаш ерригача советски учрежденей болх тоабар, иштта цу тайпара массанахьа порядок оттаяр, сага къахьегам эггара чІоагІагІа лархІар, новкъостий дисциплина чІоагІа хилар.

Геттара чІоагІа лоархІам болаш да хІанзара оборудовани ший ханнахьа дІаоттаяри цох бизза пайда эцари. Цхьабакъда июлеи августеи баьча тохкамо хьахьекхар совнархоза стройкашкеи предприятешкеи, иштта кхыча ведомствайи предприятешка а болх ца беш йола оборудовани кІезига ца хилари, цунна паччахьалкхенна зе а деш, халкъа боахаме технически прогресси предприятей низи дегІадар сеца а деш.

Дуккхача предприятей кулгалхоша сагото яц техника лораеш лелаяра. Грозненски химически заводе, «Октябрьнефта» управлене цхьайолча мехкдаьттах тайп-тайпара продукташ йоахача заводашка, кхыйолча предприятешка а стройкашка а долаш да. Иштта республикански ейгача промышленносто управлене хьалхарча ах шера тайданна йоацаш яь расход 512 эзар сом да, «Чечингстрой» треста 2 миллион 126 эзар сом зе хиннад, ахчан гІулакха халача эттай из бахьан долаш.

Цхьаболча предприятей кулгалхоша кхом боацаш расходаш ю. Йотташ а йоассаеш а вагонаш нормал совгІа лоаттаярах «Красный молот» яхача завода 1958 шера 65 сом гІод техад, хІаьта укх шера бархІ бетта 38.600 сом кхы а техад. Совнархоза строительствани строительни материалий районерча «Джалка» яхача совхозе лерттІа доал ца дар бахьан долаш укх шера бархІ бетта массехк бІаь бежан деннад дукха хІама ца эшшаш цар хинача доахах 11 процент я из. Къаьсттача нахагара ийцача 173 бежана долчул лакхагІа тоадалар а лаьрхІа сов деннад 77 379 сом. Тирка районерча «Гвардейски» яхача совхозе административни управленена боагІачарел совгІа 21 саг хиннав.

Цхьаболча совхозий кулгалхоша лохера качество йолаш продукцеш дІателар могийт. Масала, Предгорный совхозо хьалхарча ах шера Грозненрча шурий заводе дІачутийннай эсала шура, из бахьан долаш дукха гІод техад. Паччахьалкхенна зе а тохаш нарушенеш хилийтар бахьан долаш РСФСР Министрий Совета Советски Контрольни Комиссе совхоза директор хиннача нов. Мусиенкина шин бетта алапе лоархІам болаши керттерча зоотехника нов. Гомянин цхьан бетта алапе лоархІам болаши такха декхар тІадожадаьд.

Бакъдараш укхаза доаладаьраш хинна Іац. Финансови дисциплина телхаяр хІама хьадеш йоаца, расходаш елга, сеца латтарах гІодаш телилга эсала продукцеш арахецар кхыча предприятешка а стройкашка а долаш да. Иштта республикански ейгача промышленносто управлене хьалхарча ах шера тайданна йоацаш яь расход 512 эзар сом да, «Чечингстрой» треста 2 миллион 126 эзар сом зе хиннад, ахчан гІулакха халача эттай из бахьан долаш.

Цхьаболча предприятей кулгалхоша кхом боацаш расходаш ю. Йотташ а йоассаеш а вагонаш нормал совгІа лоаттаярах «Красный молот» яхача завода 1958 шера 65 сом гІод техад, хІаьта укх шера бархІ бетта 38.600 сом кхы а техад. Совнархоза строительствани строительни материалий производствани управлене производственни предприятей контора машиннаькъаца даьча договорах тІаийца декхараш кхоачаш ца дар бахьан долаш бархІ бетта 55.608 сом гІод техад, вешта аьлча бІарчча шера техар миссел.

Цу тайпарча сий доацача гІулакхашца дІахо тоам хила йиш яц. Паччахьалкхен средташ нийса а кхоеш а дІаахийтара паччахьалкхен план дуккхача дикача балхаца кхоачашъяра тІехьа контроль оттае, тохкама дикал лакхъе, гучадаьнна кхоачамбоацараши телхораши чехкагІа дІадаха. Декхараш кхоачашдара нийса тохкам бара чІоагІа эшаш да цу балха юкъе болхлойи, колхозникаши, специалисташи, гІулакхера нахи дукхагІа чуозар. Цо гІо дергда шоай ханнахьа бокъонца а партеи правительствои решенеш дика чакхъяха а дика ка йоалаш ворхІ шера план кхоачашъе а.

В. СУХИН,
РСФСР Министрий Совета Советски Контрола Комиссе Къилбаседа Кавказски группа кулгалхо.

ССКП ЦК Пленума накъа долхаш

Хьалха латтарашца нийсле

Ерригача вай йоккхача Советски Даьхене а, хІаьта иштта вай республике а чІоаггІа дегаш айдаларца хургйолча ССКП ЦК Пленума накъа баха беррига низ тІабахийта къахьегаш ба колхозашкареи совхозашкареи къахьегамхой. Пленумо дувцаргда вай мехка дІахо юрта боахам дегІабоалабарах дола кІоаргга дешаш.

Къаьстта белгалбе мегаргболаш ба Грозненски районерча дулха-шурий совхоза болхлойи, специалистийи, гІулакхера барийи болх. Эггара хьалха белгалде дезаш да из совхоз йоккхагІа ярех а тайп-тайпара дуккха доакъош долаш ярех а хилар. 3351 доккха бежан да хІанз совхозе, царех 1500 совгІа детта доахан а долаш. Совхозе 17 эзар гаргга жа да, 9 эзар хьакха, 20 эзар котам, 9 эзар боабашк я, 350 никх ба, 150 тайп-тайпара транспортни а юрта боахама а машинаш я. Дукха да совхозе ялат а баьца даараш а ДІадувш дола лаьтташ, сомий бешамаш. Цу бешамашка хул тайп-тайпарча сортех Іажаш, кхораш, хьачаш, комараш, хІаьта комсий бешамаш а дукха я совхозе.

ССКП ЦК-а Пленум хургья аьнна хоам хиннначул тІехьагІа шерра социалистически яхь йоаржайир совхоза болхлоша. 700 совгІа болхлочо индивидуальни декхараш тІаийцар, хІаьта совхозе ерригача коллективо лаьрхІад, Пленума сийна 15-ча декабре юрта боахама продукташ пачахьалкхенна дІаялара план кхоачашъе. Укх денношка дІабахача ийс бетта коллективо социалистически яхьах тІаийца декхараш кхоачашдеш баь болх вІашкатохаро хьахьекар совхозо шура дІаялара план кхоачашъяь хилар, хІаьта фуаши, дулхи, тхаи, фийг бола ялати дІадалара план тІехкхоачашъяь хилар а. Дикача толамашца дІахьош да совхозе гурахьа дув ялат дІадереи зябь ахареи балхаш а иштта хІанзехьа а хьатІадоагІча шера ялат дика хьувкъийтара кийчо е къахьегаш ба совхозе.

Социалистически яхь кхоачашъеча дикагІа толамаш даьхарашта карарака тела ЦІе байраккхаши вымпелаши лелаю совхозе. ХІара бутт чакх массаза боал хьежаю уж фермай коллективашта е къаьсттача болхлошта: дикагІа болча дояркашта, трактористашта, жа Іушта, птичникашта.

Белгалде дезаш да ялат чуэцача ханеи, гІожеи мошеи доакъар кийчдеча ханеи совхоза администрацес а рабочкома а хІара кхаь дийнахьа социалистически яхье тІаийца декхараш кхоачашдара итогаш еш хинна хилар. Цунах боккха пайда боал.

ХІанз хургйолча Пленума сийна лаьцача яхье хьалхагІа санна хьалха латт № 3 йолча ферма коллектив (управляющий нов. Павловский). Планах йоагІачул 1 эзар центнер гаргга дуккагІа шура яьккхай цу коллективо.

Совхоза дикагІа болча дояркаша планах яккха езачул дуккагІа шура яьккхай. Иштта шера йола план 2250 йолча дІабахача 4 бетта доярка Пшеничная Валентина хІара Іаттагара 2554 килограмм яьккхай, доярка Гасиева 2386 килограмм яьккхай и. кх. дІ.

Иштта дика хьоккхамаш долаш къахьег совхоза кхыча болхлоша а. Жа леладара дика говзал йолча воккхагІа волча жа Іуно Герасименко Михаила ший бригадаца хІара бІаьжийнагара лаьрхІача 133 Іаьхар кхебаьб, тІехкхоачашъяьй тха даккхара задани. БоккхагІа болча жа Іуша Вараев Ваха 112 Іаьхар кхебаьб, Куниев Ахьмада хІара устагІан тІера планах 6,5 килограмм йолча 7,1 килограмм тха даьккхад, тракториста Куниев Махьмада «ДТ-54» яхача тракторица 1083 гектар лаьтта аьхад и. кх. д.

ХІанз укх сахьате беррига низ тІабахийта хьайбашта Іан дика кийчо е гІерташ къахьегаш ба совхоза болхлой. «Дизаи дІайхеи доахан Іангара доахилга Іалашдергда!», яхача лозунгах ду цар шоай балхаш. Цу гІулакха дуккагІа доакъар Іалашде гІерташ ерригача торонех пайда эц болхлоша. Цул совгІа совхоза хьайбаш леладераша торо йолчча тайпара даьгІенашка а леладу доахан, кийчдаь доакъар дехкара гІулакх тІехьадаккхар духьа.

ЧІоагІа бехкток хаме декхар да январь бетта жа дахка доладелча совхоза жа леладерашта тІа латтар, царна мел эшачоа хІанзехьа а кийчо яр. Цу даькъе чІоагІа хьинар тІадахийта къахьег жа леладеча бригадаша.

ХІанз «Горскнефта» НПУ нефтяникий коллектива патриотически кхайкарал хьал а лаьца Октябра 42 шу дизара ЦІейна накъа бахара шерра социалистически яхь йоаржаяьй совхоза болхлоша.

С. ЧУХАРЕНКО,
Нохч-ГІалгІай Облсофпрофа воккхагІа вола инструктор.

ХІирий халкъа сийлахь-воккха поэт Коста Хетагуров

(ваь 100 шу даларга)

* * *

Къилбаседа-ХІирий Автономни Советски Социалистически Республика керттерча городе Орджоникидзе (Владикавказе) лайво кІайдаьча лоамий сурташта хьалхашка айденна цхьа монумент латт. Цо гойт ший къаман форма ювха, хьоарчадаь кахьат бе а доаллаш, гаьнна дІахьежаш латта лоамаро—хІире. Из да хІирий литературанна лард еллача Коста Хетагурова Советски Правительствос дегІа чурт.

Коста Хетагурова цІи боарам боацца еза я хІара хІиречунна. Из вувц, къаьначар яхача замана дагалувцаш а, кагийча наха хІара денна деча къамаьлашца а. Цунах кІираша багара-бага доалаш фаьлгаш дувц, иллеш доах. Къаьстта чІоагІа сий ду хІираша Коста Хетагуровс юхедитача говзаме йоазоний. Цар шоай сийлахьвоккхача мехкахочун деш дола сий царца берригача советски наха з декъ.

Коста Хетагуров хиннав тІехдика поэт, драматург, прозаик, художник, режиссер, артист, музыкант, литература а театра а критик, этнограф, историк, переводчик, публицист. Иштта тайп-тайпара таланташ яьхкай Хетагуровх.

Коста Хетагурова вахар эшамех диззаь хиннад. Духьала шийх йоахкача тамашийнача говзалашца, къахьегар дезаро, де веннар кхоачашде хьинар хиларо адамий культура лакхаленашка кхачийтав из. Цунна Кавказерча массехк къаман мотт, французий мотт ховш хиннаб, хІаьта эрсий меттала язъяь стихотворенеш, поэмаш бахьан долаш ший ханарча наха эрсий поэт лоархІаш сий деш з хиннад цун.

Коста Хетагуров алхха цхьан Кавказе вовзаш хинна Іац. Цун йоазонаш кепа дийттад Россерча дуккхача газеташа, журналаша. Цун хьоашал хиннад дуккхача къамий гІорбаьнна бовзаш болча культура болхлошца.

Коста Хетагуров чІоагІа лаьрхІав Максима Горьке, Александра Фадеева, Михаила Шолохова, кхыбараша.

* * *

Коста Хетагуров ваьв 15 октябре 1859 шера лоамарча Нар яхача хІирий юрта.

Дуккхача хана чухь алхха шоай мехка чулесташ, лоалаха дадача лоаман къамашцеи гуржашцеи мара гІулакх ца леладеш баьхаб уж. XVII бІаьшере юккъе айххаь эрсашца бувзабала баьннаб хІирий, хІаьта XVII бІаьшерене Россех дІакхийттаб хІирий мохк. Лоамашкарча бирсача вахарои феодалаша ІотеІадарои царна юкъе хадданза лаьттача довнашеи къийдаь халача оттадаь хиннад хІирий халкъ.

ЧІоагІа хала хиннад цу хана лоаман Іаьдалаш. Кхыметтел Іодеш дола бер а кхий чу де дезаш, селла воча, халача хьале лаьттай кхалсаг. Кхий чу ваь хиннав Коста Хетагуров а.

Поэта даьй чІоагІача, низ болча лоаман тайпах хиннаб. Цхьабакъда цо а пергІата ваьккхавац Коста Хетагуров, кхыметтел бер долча хана а тІехьа хало ца Іовшаши къел ца йовзаши. Из зІамига волаш яннай цун нана, хІаьта лоадаме дийша воацача, ший деррига вахар эрсий эскаре даьккхача дас хьал а кхеваьв. Кхыча лоамароша санна Коста дас а башха боча лелаваьвац ший воІ. Да цунга тІема гІулакх Іомадайта дага хиннав. КІаьнкага дешийтанза даргдоацилга кхета а деш, доккхача цатоамашца, халахетарашца, кхыча къеча лоамарошка кхоачаш йоаца моттиг яьккхай цо паччахьа Іаьдалгара ший воІа, цунна юкъера дешар Іомадара.

Владикавказски прогимназе дешавагІача хана а тІехь живописеи литератураи говзал Коста Хетагуровах йоаллилга гучадаьннад.

Гимназе эггара хьалха гучадаьлар Костана литература хьашт хилар — Пушкина, Лермонтова, Гете, Шиллера, Шекспира, кхыча эрсий демократий а дунен литература классикий а произведенеш цунна езаш хилар.

Вахара торо цахиларо гимназиийнсте а яккхалехьа дІахо ший вахара уйла яйтай Коста Хетагуровга. 1881 шера гимназиийта а йита, Петербургски художествай академе деша ваха лаьрхІад цо.

Дика конкурсах экзамен а лаьца, 235 зІамигача сага юкъера харжаьча 31-неца академе дІаийцав Коста Хетагуров.

Петербурге вахача хана, Кавказера хьакхухьийташ дола кІезига стипенди цатоъарах къел а хьегаш, каста-каста невски пристанашка грузчикалла болх бе бийзаб поэта.

ДІахо низкъаьа къа а хьегаш, хІирийи эрсийи меттала говзаме йоазонаш даьд Коста Хетагурова. Цу хана хІирий кепайоазув хиннадац, цхьабакъда хІирий меттала язъяь Коста Хетагурова произведенеш кулгайоазонах дІаяржаш хиннай. Эрсий меттала йола ший произведенеш ставропольски «Къилбаседа Кавказ» яхача частни газета тІа арайоахаш хиннай цо.

Поэта хьалхарча произведенеша хьахьекхад ший халкъанна гІулакх де, дика де поэт дага хилар. Поэто гІайгІа еш хиннай де хІама доацаш къе бисача лоамарой мискача вахара, цо бехке даьд акха патриархальни гІулакхаш, хьалха дІаяхача турпалерча ханара Іаьдалаш хестадаьд, цо бехке баьб ший къамах бола бІаьхийбараш, паччахьа колонизатораш, кортмукъале яккхара тІехьа къовсам лоаттабара низаш вІашагІтоха, яхаш.

Цо хьакхелла поэтически образаш боккхача кхетама низ хиннад. Царна юкъе хиннаб лоамарой-мискаш, ханал хьалха къалуш бола жерой, бера бе могаргдоаца болх бу бераш.

Коста Хетагурова дуккхача стихотворенеех халкъо ший иллеш даьд.

Лоаман кхалсаг лоалах мукъаяькхара уйлаш кхайкаеш хиннай поэто, хІаьта халкъий барти вошали хилар хестадаьд, хьалха латтача культура викалаш хьехабаьб цо могабеш. Коста Хетагурова произведеней керттера герояш ба—къел хьега миска нах. Поэто майрра гучадоахаш хиннад нах боабеш а уж гоама болаш а дола аьлий Іаьдалаш.

Низ беш дола дуне харц а деш, кІаьд ца луш къахьегам хестабу, адамий хьаькъали дешари могаду поэто. Цо иллеш доах кхалсагах-доттагІчох, кхалсагах-наьнах. Іалаьмате боккхачаха безаме язду цо берех, хІаьта царна язъяь дукха произведенеш а я.

Кавказа кхоллама сурташ а дехкаш, Коста Хетагурова Іалаьмате маькара дувцаш хиннад эрсий писателаша-классикаша белгалдаь хинна ший мехкарча кхоллама хозал, цхьабакъда кхоллама хозали социальни Іаьдала ийрчали вІаши тарлуш ца хилар поэтически говзалца хьагойташ хиннад поэто.

Іаьдала бІехача, ийрчача гІулакхашта жоп луш лоамашка бахача наха еча духьаленна керте эттав поэт. Коста Хетагуров Іаьдала духьалвоал дуккхача къамех, царна юкъе эрсех, болча мискача наьха бокъо лораяра. 1891 шера цо къийсад Владикавказе цаІ мара ца хинна хІирий-кхалнаьха школа бахьане. Из школа дІакъайла хиннай Святейший синода оберпрокурора пурмах. Поэтан цунна тІехьа хиннаштеи школа дІа ца къовлийташ йитийта мегаьд, цхьабакъда шоаш-м кортмукъаленах баьннаб. Царна массанена административни таІазараш даьд, хІаьта поэт ше, бунт хьоаяьй, аьнна, Терски областера дІавахийтав.

Дукха теркам беш хиннав Коста Хетагуров мехка дахача эрсех доацача халкъий — украинций, гуржий, кхыбарий искусства. Массехк дукхача маьхера статьяш язъяьй цо Тарасах Шевченко, къело вувш лаьтта уне волча говзаме гуржий писателе Александр Казбегена тІаэтта цун оагІув хьаллоацаш яздаьд.

Боккхача лоархІаме хиннай хІирий этнографех а Кавказе дахача къамий политически хьалах а Коста Хетагурова язъяь статьяш.

Историе харцде йиш йоацача бакъдарех чІоагІале а еш, поэто хоадамболлаш чІоагІдаь хьахьекхад хІирий массаза а эрсашца доттагІала тІехьарча уйлан тІа лаьтталга а Кавказе баха лоамарой шоашта юкъеи кхыча халкъашцеи машар хилар хьашт долаш болга а. Цо тешамболийташ хьахьекхад ХІирий мехка а ерригача Кавказе а цатоамаш латтара хьаст — адамаш гоама дола паччахьа Іаьдала колонизаторски политика хилар.

1895 шера шийна тІера ссылка дІаяькхийтай Коста Хетагурова, кхы меттел паччахьа Іаьдала законех а из ссылка бокъо йоацаш хиларах.

Гурахь 1897 шера дарбанна Петербурге вахав Коста, хІаьта цига Іаьржа болх беча болхлой больнице уллаш 10 бутт баьккхаб цо, чоалхане операци а кхы халонаш а ловш. Тоавеннначул тІехьагІа Владикавказе ваха Іоха дага хиннав.

Из цІаварах нах гІадбахаб, цхьабакъда Іаьдал раьза хиннадац. Терски областа администраце ха а ховш, паччахьа Іаьдалга латта нах из ве беннаб, цхьабакъда цунах доаллача ираза кІалхарваьннав ца вувш.

Владикавказера дІаваханза ца а ваьнна, Пятигорске ваха хайнав поэт. Циггара Кавказски цензура Комитетаца дувца дІадоладаьд цо «Ирон фандыр» («ХІирий лира»), аьнна, цІи тилла хинна хІирий меттала язъяьча произведеней сборник арадоаккхилга.

КІаьд ца луш Коста Хетагурова леладеча хІамаша оарцагІбоахар цун моастагІий. «Къилбаседа Кавказера цатоамаш» яха статья ара а ялалехьа Терски областа начальнико паччахьалжхенгара дехар даьд «хІиращта юкъе зуламаш даргдола гІулакх ца хилийтара а бахача наьха кьаькъалаш тедара а» Коста Хетагуров Кавказера эккхаве, аьнна.

Шийца керда чІир леха кийчлуш болга ха а хайна, из ца хилийта Петербурге вахав поэт. Цигга цийсъеннай цунна кепа теха эраьнна «Къилбаседа Кавказера цатоамаш» яха ший статья. Кавказе бахача наха гІозбаьнна тІаийцай цун статья, хІаьта правительства керте багІараш-м корзагІбаьннаб. Баха нах тебара правительствос Терски областа начальник дІавакхав, цхьабакъда Коста Хетагуров эккхаве, аьнна даь дехар кхоачаш а даь, поэт Херсонски губерне дІавахийтав. Цига цхьа шу гаргга даькхад цо. Цига язъе йолаяьй Хетагурова хІирий халкъа яхача ханах йола поэмаш «Хетаги» «Елха Тархи».

XX бІаьшере йолалуш Херсонера мукъа а ваьнна, Пятигорске юхавоавенав Коста, хІаьта цигара Ставрополе вахав.

1902 шу долалуш, йиззаь ссылка яьккха ваьлча, ХІирашкахьа —Владикавказе юхава бокъо еннай Коста Хетагурова. Хьалха санна статьяш язъеш, дешара тІехьа латташ, лоамарой хьашташ хьалкхоабаш хиннав поэт. Цхьабакъда, хІаьта дукха болх бубеннабац цунга. Эккхаваь леларо, эшамаша, лазаро низ эшабаьб. 1903 шера юккъе цамогаш а хинна метта висав из, хІаьта 1 апреле 1906 шера веннав. Гаргарча наха Георгиевско-Осетинское яхача дІавелла хиннав Коста Хетагуров, цхьабакъда хІирий халкъо дІадехарах цун дакъа Владикавказе хьа а дена, цига дІаделлад— дерригача халкъий викалаш а гулбенна — эрсий, хІирий, гуржий, армянаш, гІалгІай, кхыбараш.

* * *

Алхха Советски Іаьдал эттача мара мадарра халкъага дІакхаьчаяц Коста Хетагурова произведенеш. ХІанз уж дуккхача тиражех араювл дуккхача къамий меттала.

Коста Хетагурова хІара юбилей белгалйоаккх Советски мехка паччахьалкхе лоархІамера гІулакх санна. Иштта чІоагІа дездергда укх шера поэт ваь 100 шу дизар а.

Б. ЗЯЗИКОВ.

Городо новкъостал ду юрта

Дукха хьажкІаш я укх шера МагІалбикерча «Ингушски» совхозеи «Кавказ» яхача колхозеи къахьегамхоша хьинаре къахьегарца хьалкхеьь, чуэца езаш. Духхьал фуал яьхача хьажкІашта лаьрхІа 4000 гектар я цу боахамашка. Царех 3000 гектар «Ингушски» совхоза я.

Ханнахьа а ца йойташ а уж чуийца йоахилга боккха лоархІам болаши низкъалеи гІулакх да. Из кхета а деш, кара а комбайнашца а хьажкІаш чуэцача хьинаре къахьегаш ба дуккха а совхоза болхлой, колхозникаш. Цхьабакъда, гуйра йоачан йолаш а шийла а хилар бахьан долаш низкъал да укх шера МагІалбике хьажкІаш чуэцара гІулакх. ХьажкІаш чуэцача юртбоахама къахьегамхошта новкъостал деш ба, МагІалбика болхлойи, гІулакхера нахи. Цар лаьрхІад шоай низашца колхозе а совхозе а 635 гектар хьажкІий кара болх беш чуэца.

Эггара хьалха новкъостала ара а баьнна «Ингушски» совхоза 3-ча отделене болх беш ба НПУ «Малгобекнефть» № 1 йолча промысла нефтяникаш. Массехк ди да цар болх бу. ХІара дийнахьа цигара балха аравоалаш 45-47 саг ва. Еррига цар чуэца лаьрхІараш 30 гектар хьажкІий я. Массарел а хьалхагІа шоай хьажкІаш чуийца баьлар промысла № 3 йолча бригада болхлой (мастер нов. Насадзе). Цар чуийца яьккхай 4,5 гектар хьажкІаш. Йистебоалаш латт нов. Дубовицкаяс кулгалдеча № 2 йолча бригада нефтяникаш а. Дика балхаш деш ба нн. Колесниковаи, Тхостоваи бригадашкара болхлой а.

Балха нормаш тІехкхоачаш а еш дика болх барца белгалбаьлар 3-ча бригадера операторaш нн. Кухаров, Куксин Алексей, 2-ча бригадера оператор Решетняк Павел, плотник Торубара, иштта кхыбараш а.

Совхоза № 4 йолча отделене новкъостал деш хилар МагІалбикерча № 6 йолча юкъерча школа дешархойи, хьехархойи коллектив. Цига хьажкІаш хьаяха бахабар 8-10-ча классашкара дешархой, берригаш а 60 совгІа саг. Болх дикагІа барца белгалбаьлар 10-ча классереи 8-ча классереи дешархой. Хьалхарча дийнахьа массарел а дикагІа болх беш чакхбаьлар дешархой Бровко Владимир, Сафарян Георгий, Яндиева Зоя, Яндиева Люба, Алероева Роза, Кисляков Валерий. Школа коллективо лаьрхІад ерригаш а 50 гектар хьажкІаш чуэца. Масса а дийнахьа совхозеи колхозеи аренашка хьажкІаш чуэцача новкъостал деш болх беш ба итташ, бІаьш тайп-тайпарча промышленни предприятешкара къахьегамхой.

Х. АДАМОВ.

Дийкха дена цхьа ди а дуккхача маьхе да

Укх деношка беррига низ тІабахийта хьажкІаш чуэцаш ба Шалински районера «Джалка» яхача совхоза отделеней болхлой. ХьажкІаш дика хьийкъай. Къаьстта из холу цхьоалагІчеи шоллагІчеи отделеней участкашка хьежача. Шоллагіча отделене болх беш волча Зармаев Іабдул-СаІида звенос хІара денна 215 центнер хьажкІаш йоах гектара тІара. Дукха я совхозе звенош Іабдул-СаІидаца нийсъяла гІерташ, цунца социалистически яхье ювлаш. Цхьабакъда, совхоза цхьайолча отделенеша шоай болх ледара лелабу. Царех, я №№ 3, 4, 5 йола отделенеш.

Мишта латт хьажкІаш чуэцара гІулакх № 3 йолча отделене? Семилетка хьалхара шу долалуш отделене болхлоша тІаийцадар керда декхараш: хІара гектара тІара 45 центнер хьажкІаш яха, аьнна. Из декхар цар кхоачашду е дац хІанз ала йиш яц, хІана аьлча, цкъа-дале звенош хІара гектара тІара йоаха хьажкІаш цкъаза 30 а. цкъаза 60—70 а центнер хул; шозлагІа-дале хьажкІаш чуийца яла дикка гаьна а я. ХІана эттад из гІулакх иштта? Цунна бехке ва управляющи нов. Мунаев Заурбик, а, агроном а, звеньеводаш а. Аьхки хьинаре болх баьча звеньеводий участкаш дика хьийкъай. Царех я Омаев Ахъъядеи Магомаев Вахеи участкаш. Цар цкъаза 100 центнер хьажкІаш йоах гектара тІара. ХІаьта, тІехьаюсача Дусаев Іусмана звенос 30 центнер йоакх. Из башхало хІана хиннай хатта деза звеньеводашка. Омаев Ахъъядеи Магомаев Вахаси шоай йола торонаш оарцагІъяьха шозза-кхозза оасар деш, хан-ханнахьа культиваци а еш, удобренеш ехкаш хьажкІаш дикагІа хьувкъийтара де деза агротехнически гІулакхаш леладаьд, хІаьта Дусаева болх мела лелабаьб. Цхьабакъда, аьхки дийнар хІанз юхаметтадоаладе йиш яц, хІаьта тІехьа ма дисадий тхо, аьнна, болх дІакхесса лелийта мегаргбац. Массайолча звеноша 190 гектар лаьтта тІара дІайийна хьажкІаш йоа а ца еш кІезигача хана чуэце, хІанз могаргда отделенена шера йоагІа план тІехкхоачаш а еш балхаш чакхдаха.

Деш долча балхий зем баьккхача хеталу отделене хьажкІаш чуэцара оалхаш дІахьолга нийса леладу, аьнна. Магомаев Вахас кулгалду комсомольско-кагирхой звено Омаев Ахъъяда звеноца социалистически яхье а аьнна диинахьа йола нормаш 120—140 процент кхоачаш а еш, кхахьегаш я. Комсомольско-кагирхой звеноца яхь а лаьца тІехьа ца юсаш хьаиоагІа Кагиров Іалве кулгалду звено а. ХьажкІаш хьоккхача дика кхахьегарца белгалбаьнна ба Иолоев Іиса, Іонусова Леила, Хьакимов Іумад, Іучусов Саид, иштта кхыоараш. Цхьаоакъда, хьажкІаш чуэцаш деш дола деррига балхаш техкача гучадувл дуккха гІалаташ. ГІадамаш хьокхаш царех кучкаш еш, гІадемах хьажкІаш хьайоахаш деррига балхаш кулгаццца ду. Цул совгІа, хьажкІаш хьа маиоахха заготзерно дІакхахьа кхец машиний. Цхиъ машин я хьажкІаш дІакхухьаш. Хьатта хьаенача машино, болхлой хьажкІаш тІаетта ца оовлаш цаІ ах—шиъ сахьат доакх. ГІайотташ кхоъ е виъ болхло мара а хилац. Цудухьа кхец цхьан машина дийнахьа ши рейс е мара. Из гІулакх иштта лелийта мегаргдац. Шофераша болх мишта бу аьнна хьаттача секретара нов. Эльмаров Лоам-Іаьлас йоах, дикагІа-вогІа ала йиш йоацаш ба берригаш а. Из да шофераш шоай лоІамах лелилга.

ХІанз октябрь бутт ба. Каст-кастта йоачаш хул. Цудухьа хІара дийкха дена цхьа ди а дуккхача маьхе да. Отделене управляющи нов. Мунаев декхарийла ва оргизационни болх дика тоа а баь, массанахьа бІарг а кхоачаш, хьажкІаш чуэцара балхаш сихде.

С. ЧАХКИЕВ.
(тха корр.).

Гурахьа дув ялат ханнахьа дІадийнад

Гудермесски района «Дружба» яхача совхоза къахьегамхоша Октябра хьалхара социалистически яхь шерра йоаржа а яь, доккхий къахьегама толамаш даьхад. Совхоза механизаторашеи полеводашеи дикагІа йолча агротехнически хана гурахьа дІаде деза ялат деррига дІадийнад — йиъ эзар гектар совгІа. Планал совгІа 250 гектара тІа кІаи мукхи дІадувргда.

Дика болх беш хилар къахьегамхой ялат чуэцача хана. Ялат чуийца доаллашехьа а лаьтта оахар цар, дика тоадеш. Цудухьа гурахьа дІадув ялат сихха дІадийна баьлар уж.

Октябра хьалхарча социалистически яхье доккха толамаш даьхад нов. И. Данильченко управляющи волча цхьоалагІча семеноводчески отделенеи, нов. Азербиев управляющи волча шоллагІча отделенеи къахьегамхоша.

Совхозе гурахьа дІадув ялат эггара хьалха дІадийна баьннаб нов. Барамыкин управляющи волча кхоалагІча отделене къахьегамхой. Цу гІулакха шоай беррига низ тІабахийта болх беш хилар механизаторашеи. Царех ба тракториста Насуханов Бачи, Осаев Наур. «Беларусь» яхача тракторца хІара сменах 15 гектар аха езача 20—25 гектар оахар цар.

Укх деношка дика болх беш хиннай механизатора Баймузаев ЛомІаьли агрегат, 50—65 гектара тІа ялат дІадувра сеяльщикаша М. Дудаева, А. Насуханова, П. Ревта.

ХІанз цхьайолча участкашка кІаи мукхи тІалаьннад.

Г. ОСТАШЕВСКИЙ.

Оаха яздаьчох хиннар

„Пхо йоаца умывальник“

Иштта корта а болаш «Юв» яхача сатирически уголока тІа укх шера 3 сентябре кепа техача заметках укх тайпара жоп лу Наьсарен райПО председателе нов. Куркиева: «Пхо йоаца умывальник» яхача заметка тІа белгалдаьха кхоачамбоацараш бакъ-хиннад. Общественни питане предприятешка цІено яра хІара кІирах цхьацца санитарни ди дергдолаш дийцад.

„Яккха лар йоацаш дов уж“

Иштта корта а болаш укх шера 3 сентябре «Юв» яхача сатирически уголока тІа кепа техача заметка белгалдаьккхадар Даръяльски юртсоветерча бувзама отделене газеташи журналаши нахага ший ханнахьа дІакхоачийташ ца хилар.

Из гІулакх къоастадаь хилар а дІахо йодача хана газеташи журналаши нахага хан- ханнахьа дІателилга колхоза правленена тІадилла хилар а бакъдеш редакцега каьхат дайтад Первомайски бувзама райконтора начальника нов. Чахкиев Нажмуддина.

Васкет

Нагахь белхама оаз эккхе са иллега,
Бехкаш ма дехкалда сона цунах:
Дег чу бала кІезагІ латтачунга
ДІадахийта азчул дикагІ, хозагІ.

Бакъда, сай халкъанна сайгар
доагІар
Диззаь дІадала хІанз сайна мегча,
Аз а аргдар илли кхыча бессар,
БІарг ца белхаш, бала боацаш дег чу.

ИЛЛИ

Мичай маян баьццар хозал?
Мичад бІаьстан уж зизаш?
Мичай-те хьо, коача къонал,
Мичай мерза хьа уйлаш?

Мичаб доттгІий, цар бу бегаш,
Мичад нах гІозбоаха той?
Сага дег чу лазар хозаш
Дуне мичад шоана хой?

Мичай мукълен белгалонаш,
Малав лоІмах ший болх бер?
Деррига а дихьаьд хано.
Массе дайнад йоацащ лер!...

Къечун илли

Нах шоай хозача цІеношка.
Дуаш, дувхаш, бІайха хьувз,
Бакъда, ер вай бийргаш миска
Укх хьагІар чу моцал цІувз.

Наьха коашка латт ловзараш,
Лоаман довкъаш декаду,
Вайцига-ма, цискаш делхаш,
Таьзета мо, узмаш ду.

Наьха тховнех хьалъухк дулхаш,
Даьттан тІадмаш кхуврча лег,
Бакъда, вайгахь чот-са йоацаш
Буслеларгий бІенаш дехк.

Нахага-ма ялат доагІар,
Хьайро шера охьаргдац,
ХІаьта вайга шера кхоачар
Алхха цхьа кад мара бац.

Керда шера бийса

Се хьа коа-карта а вена,
Илли аьлча хьона хозаш:
«Фусам-нана, фусам-нана,
Ва со хьона са лургдолаш!»

Из сай илли дезаденна,
УйтІа яьлча малх мо къаьга,
Аз сай бІаргаш, сутарваьнна,
Даггар хьожорг ма дар хьога!

Вай шиъ цхьаь дисаьча хана
БезамагІ хьо сайца хилча:
— Къонах, малав-те хьо? —
аьнна,
Елаенна сайга аьлча, —
Лоацаргдар аз уж хьа кулгаш,
Дег тІар хьога аз ма аргдар:
«Со ва — хьона са лургдолаш,
Сай са санна дукхаезар!»

Лоаман къона кхалсаг яларах

Цох ма делха михьардаьнна! —
Цо ше лийхар хиннад цунна...
Меца деношш, из къел, бала
Берар денз хьа дайнад цунна...
Дика да цун хана валар...

ХІамаъ дац из къона хилар!..
Лай мо даим дукъа яллар
Мара цунга кхаьча дацар,
Оза безаргбар цун бала!..
Дика да цун хана валар.

Наха лучул дуккха дикагІ
Фусам хургья цунна кашах,
ДІахо увзаргбац цо бала...
ТІаккха ма делхал шоай цунах:
Дика да цун хана валар.

ДОАЗОЛ ДЕХЬАРА

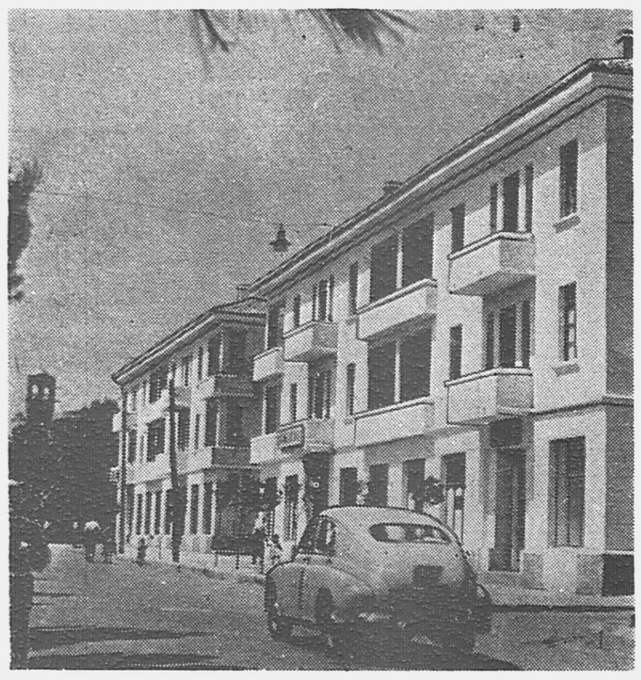

АЛБАНЕН ХАЛКЪА РЕСПУБЛИКА. Халкъ Іаьдал эттача денз Албане духха школаш, театраш, клубаш, детсадаш, больницеш, санатореш хьалъяьй. 1 миллион квадратни метр хинна ца Іеш наха чубаха цІенош хьалдаь а баьннаб, хІаьта кхы тІа хьалдеш а боахк строителаш.

Сурта тІа: Эльбасане хьалдеш латта наха чубаха цІенош.

Албански телеграфни агентства сурт.

Ракетни герзаш дар сихдаьд Японе

ТОКИО, 12 октябрь. (ТАСС). Управляеми снарядашца ший самооборона низаш «чІоагІделга сихдаьд» японски правительствоо.

«Асахи» яхача газето беча хоамах, октябрь бетта юхха США-ара Японе йоагІаргйолаш я «Сайдуиндер» яха управляеми снарядаш. Уж йоагІаргйола ха а Іойоассаергйола моттиг а къайлагІа лелаеш я. 1958-ча шера Японе «Эрликон» яха управляеми снарядаш енача хана хиннараш санна йолча халкъий массови манифестацеех кхер Іаьдал.

Иштта шердеш да ракетни герзаш хьаделга Японе а. «Иомиури» яхача газето беча хоамах «Кавасаки», «Мицуи», «Мицубиси» яхача компаней заводашка хІанзе а танкашта духьалареи зенитнии управляеми снарядаш е йолаяьй. Национальни оборона управлене, язду газето, 1960 шера управляеми снарядаш хьалйира 1600 миллион иенага ассигнованеш дІакхоачае гІерт.

Аденауэра парти чІоаггІа ийшай

БОННН, 12 октябрь. (ТАСС). Бремена депутатий собране хиннача хоржамашка чІоаггІа ийшар Аденауэра парти — христиано-демократически союз (ХДС). Бремене хиннача хоржамий боккха лоархІам бора моттигерча политически гІозараша. Мехкара политически хьал хьахьокхаргда цу хоржамаша, яхаш яздора «Дейчланд Унион-динст» яхача ХДС газето.

Берригача харжархоех 80 процент гаргга болчар дакъа а лоацаш хиннача хоржамий итогаш Аденауэра парте аьттув боабеш хилар. Нагахьа санна 1957 шера Бремене хоржамаш хиннача хана ХДС-а тІехьа 30,4 процент болча харжархоша кхадж тессабале а, хІанз Аденауэра партена тІехьа 14,8 процент болча харжархоша мара кхадж тессабац.

Хоржамашка совле яккхар 54,9 процент болча харжархоша кхадж тессача (1957 шера бундестага чу хиннача хоржамашка — 47,1 процент тессача) социал-демократически парте. Бремене хержача кенгача городской депутатий собране бІаь мандатах 61 кхьаьчай СДПГ-га, хІаьта ХДС-га кхьаьчараш — ерригаш а 16 мара яц. Деча хоамех, СДПГ котъялара маІан фуд аьлча, дунен халкъашта юкъера кхохкам кІаьдбара тІехьа, Малхбузен Германи атомно-ракетни герзаца кийчъяра духьала из хилар да.

Техникаш бизза пайда эц

Станица гаьна, аргІе да Сунженски района «Победа» яхача колхоза кхаш. Дийнахь а бус а ца соцаш тракторий тата доал цигача. Ялат дІадувш, зябь оахаш, хьажкІаш чуэцаш боахк механизатораш. Дийкха дена цхьа ди дІа ца дохийташ болх бу цар.

ХьатІа доагІача шера дика хьийкъа ялат чуэцара йоакхо еш лаьтташ дика цамца даьхад колхозе. Хала да гуйранара ялаташ дІадийна лаьтта бІаьсти ялаташ дІаде дезачох хьакъоастаде. Бокъонца цамца даллалца макха баькхаб цу лаьтта. Иштта тоадаьча лаьтта дикагІа тІоадал соц, цул совгІа цхьан боарамах лаьтта гІолла дІа а ярж из. ДІадахача шера иштта дика лаьтта тоадар бахьан долаш укх шера дика хьувкъам чуийцаб колхозо. Колхозе юкъера лаьрхІача гектара тІара 18 центнер гуйран ялат чуийцад. Паччахьалкхенга ялат дохкара план тІехкхоачашъяьй. ХьажкІашта лаьрхІа, царна хьалхара паччахьалкхен план кхоачашъеш кІа а дехкад. Колхозе 400 гектар хьажкІаш я. ХІанз даггара чуэцаш латт уж. ХьажкІаш а йохк колхозо паччахьалкхенга. Массехк машин хьажкІий хІанзалехьа Сунженски заготпункте дІачуеннай. Эггара лоархІаме да укхаза дукхагІа долча даькъе хьажкІаш чуэцар техникаца вІаштІехьадаккхар. Болх беш «КУ-2» яха хьажкІий ши комбайн я. Цунах тоъам ца хеташ колхоза механикаша новкъостал а деш хьажкІаш хьа а хьокхаш фуал йоахаргйолаш ший «РСМ-8» яха комбайн тоаяьй колхозе цІи хезача укх шера ший комбайнаца 500 гектара тІара 10 эзарнел совгІа центнер кІа аьрдача В. Шевцова.

— КІезиг-дукха хьажкІаш юс комбайна тІехьа, хІаьта а новкъа хІама дац, — йоах колхоза председателе нов. В. Емельянова, — комбайна тІехьа фургонаца ши саг дІаоттавича цхьа хьажкІа ца йовш чуэцаргья.

— Сихха цхьаькха комбайн тоае еза, — йоах цо механик волча Жидковга, — комбайнашта кІалхара ялат дІакхахьа транспорт хулийтаргья вай. Машинаш ца тоэ фургонашца кхухьаргья. Нов. Жидков цу дешашта раьза ва.

Дика а чехка а фуал йоах комбайно хьажкІаш, 30 минута хьалъюз комбайна бункер. Комбайна кІалхара хьажкІаш хьатта дІакхухьаш сихха лел шофера А. Коробова «ГАЗ-51» яха машин.

Юккъера лаьрхІача гектара тІара 30 центнер фуал яьха хьажкІаш йоал. Токе башха дика веялкаш я хьажкІаш лейса цІенъеш. Йиъ комбайно болх беш лоаццача хана хьажкІаш чуэца торо я колхоза. Цул совгІа хьажкІаш кулгашца хьайоахаш 150 саг а ва хІара денна. Колхозе эггара хьалха ший участкера хьажкІаш чуэца араяьннача Белозерова звенос денна цаІ ах балха норма кхоачашъю кара хьажкІаш хьайоахаш. Цу звеноца дика болх беш я колхозница Ямзина.

Гуйранара балхаш сихха йистедаха лаьрхІа чІоагІа къахьегаш ба колхозникаш укх деношка Октябрга сийна социалистически яхь а йоаржаяь.

О. БУЗУРТАНОВ,
(собкор.).

Гуйран ялаташ дика дІадув

ДІадахача шерара кхоачамбоацараш юкъера дІа а даьха болх дика вІашагІбелла лелабу укх шера гуйран тха отделенерча механизатораша. Деррига а юрта боахама балхаш къаьстта дика ду Нохч-ГІалгІай Лакхехьарча Совета депутата Гуноева Іумара кулгалдеча № 2 йолча арен-тракторни бригадо. Ка бола ялаташ чуийца доаллашехь цІен а даь, аха а аьха, макхаш даьхан дисковани яьи кийчдаьд бригада механизатораша гуйран ялаташ дІаде лаьрхІа лаьтта. Ха хьакхоаччашехьа ялаташ дІаде болабелар из болх дика ховш бола сеяльщикаш Гуноев Ильяс, Кукиев Ахьмад, Белтоев Къарше, дикагІа бола трактористаш Белтоев Махьмад-Гири, Пешхоев Рамзан, иштта кхьбараш а. Ханнахьа гуйран балхаш чакхдахара социалистически яхье а баьнна хьинаре къахьегарца дика балха толамаш доахаш хьабоагІа уж. Нормах дийнахь 23 гектар ялаташ дІаде доагІача 30—35 гектар ювш чакхбаьлар бригада механизатораш. Укх шера йола план кхоачаш а еш бригадо дІадийнад 350 гектар кІа, 478 гектар мукх. 9 балха дийнахь чакхдаьккхар механизатораша гуйран ялаташ дІадувлга.

ССКП ЦК тІахьехамаша дог гІоздаьккха, балха хьинар кхы а совдаьнна, дикача балха толамашца Октябрьски революце 42 шу дизара сийна лаьрхІа къахьегаш я тха коллектив. Геттара сихденна дІахьош да бригаде хьажкІаш чуэцилга, зябь оахилга. Дийнахь а бус а ца соцаш болх беш ба бригаде зябь оахаш бола трактористаш Белтоев Ахьмад, Белтоев Махьмад-Гири. Цар лелаю «ДТ-54» яха 2 трактор, хІаьта хІара балха сменах 125—130 процент норма кхоачашъеш лаьтта а оах. Планах 300 гектар аха езача хІанзале 200 гектар аьха баьннаб уж.

Дика дІадоладеннад бригаде хьажкІаш чуэцара балхаш а. Комбайнераш Жантемиров Мовлади, Чантиев Салмани, трактористаш Батыжев Салауддини Коттоев Іаьлеи «КУ-2» яхача комбайнашца дийнахь нормах 2,5 гектар чуэца йоагІача 4—4,5 гектар хьажкІаш чуэцаш ба. Цул совгІа кара хьажкІаш хьайоахаш дийнахь болх беш 110—115 болхло хул бригаде. Кара хьажкІаш хьайоахача къаьстта дика болх бу Балаева Іайшетеи Ясиев Майранеи кулгалдеш йолча звеноша. Царех хІара болхлочо дийнахь 6—7 центнер хьажкІаш йоах норма 4 центнер йолча. Деррига а юрта боахама балхаш ханнахьа дикача хьокхамашца чакхдоахаш дезача ЦІейна накъа баха лаьрхІа хьинаре къахьегаш ба бригада болхлой укх деношка.

С. ДЫШНИЕВ,
«Ингушски» совхоза 4-ча отделене управляющи.

Рационализатор вола Василий Давыдов

1953 шера Грозненски химически завода ремонтно-механически цехе ученикал балха вахар Василий Давыдов. Цу хана хьалъеш мара яцар завод.

Дукха ха ялалехьа дика слесарь хилар цох. Слесари бригаде бригадир хилар из, хІаьта кагирхошта слесарий болх Іомабеш а хилар.

1958 шера синтетически спирт доаккха цех болх бе йолаелар. Цу цехе балха вахар дийзар цунна, цигара болх халагІа боллашехьа а. Цехе эггара халагІа йола участок пиролиза пишкаш латтар яр. Дика болх беш хилар из цига 120—125 процент план кхоачашъеш.

Пиролиза пишкашта юхе каст-кастта бІаргаго йиш яр слесарь Давыдов. Оборудоване беча балхаца дикка хьежача цунна бІаргадайра закалочни аппарата юхера прокладкаш каст-каста йоагаш. Цудухьа 4—5 ди массаза доал пишкаш болх ца беш соца а йий, температура лохъелча прокладкаш хувцар. Дукка ха йоайора цо.

ЧІоагІа уйла йора Давыдова цу гІулакха. Прокладкашца доланцеви соединени еча сварной е аьлар цо. Цун предложени балха юкъейоалаьяча оборудоване овсарле 2 процент лакхъелар. Болх дикагІа бе торо хулийтаргйолаш кхы а предложенеш я Давыдова балха юкъейоалае лерхІаш.

Нов. Давыдов профсоюза заводской комитета член а ва, хІаьта цеховой комитета организационно-массовой болх вІашагІболлара чІоагІа новкъостал а ду.

З. ГЕНАДИН.

Дешархой конференци

Дукха ха йоаццаш Шалински района культуран ЦІагІа Базоркин Идриса язъяьча «Артиста ницкъ» яхача киноповестах лаьца дешархой конференци хилар. Конференци гулъяьраш бар комсомола райкомеи районни библиотекаи болхлой. Зале гулвелар бІаь совгІа саг. Ишхоев Махьмуда зІамига волаш леладаь гІулакхаш дувцаш къамаьл дир комсомола районни комитета шоллагІча секретара нов. Дагаева Дошос. Цул тІехьагІа дош ийцар райкома парте партКабинета заведующи йолча нов. Н. И. Бойко. Цо дийцар тІом болча хана Махьмуда увттадаьча концертех лаьца. Райкома парте пропагандиста нов. В. Я. Фоменко аьлар:

— Вай писателе Базоркин Идриса язъяь повесть дика а чІоагІа пайдане а я. Ишхоев Махьмуда шийна хьалхашка оттадаь дехкар кхоачашде гІерташ бихьаь никъ гойт вайна авторо. Из ба моллагІча сага хьаллаца дог доагІаргдолаш сий дола никъ. Цхьабакъда, вай районе дуккха ноччий мехкарий а кагий нах а ба художественни самодеятельносте дакъа лаца ца тугаш. Цар доастама лерхІ саго ший са мукъадаккхара а наьха салоІилга сакъердаме дІадахьара а еш йолча мероприятешка дакъа лацар. Из уйла нийса яц. Нагахь санна Махьмуда уж уйлаш йолча нахага ладийгІадаларе хургвацар из гІорваьнна, цІи хеза вола артист.

Конференце къамаьлаш дир Калинина цІерахча школа хьехархочо нов. Асхабов Хьамзата, комсомола райкома хьалхарча секретара нов. Исханов Элиха, иштта кхыбараш а.

Дешархоша вІашагІделлар цу тайпара конференцеш кхы а каст-каста гулъергйолаш.

Ч. САИДОВ.

Редактора заместитель
Дж. ХАМАТХАНОВ.

ПАЧЧАХЬАЛКХЕН 3% ЙОЛА ЧУХЬАРА КХАДЖ УХА ЗАЕМ

12-ЧА ДОПОЛНИТЕЛЬНИ КХАЖА

СПРАВОЧНИ ТАБЛИЦА

Кхажамаш даьхкад заема кхойтт разрядах серейи облигацейи укх номерашта:

Серей №№	Облигацей №№	Кхажа сомашара боарам	Серей №№	Облигацей №№	Кхажа сомашара боарам	Серей №№	Облигацей №№	Кхажа сомашара боарам	Серей №№	Облигацей №№	Кхажа сомашара боарам
000019	1—50	1.000	027296	38*)	10.000	051023	01*)	10.000	074697	23*)	10.000
000134	1—50	400	027332	1—50	1.000	051816	48*)	10.000	074997	1—50	1.000
000273	26*)	10.000	027623	04*)	25.000	052615	29*)	10.000	075083	1—50	1.000
001171	05*)	25.000	027868	1—50	5.000	052698	33*)	10.000	075386	05*)	10.000
001931	1—50	1.000	028420	08*)	50.000	052953	1—50	1.000	076033	35*)	10.000
002007	1—50	5.000	028821	1—50	400	053045	43*)	10.000	076130	1—50	1.000
003073	1—50	5.000	029197	1—50	1.000	053162	1—50	400	076254	1—50	400
003445	22*)	25.000	029564	28*)	25.000	053493	38*)	10.000	076394	1—50	1.000
003505	45*)	10.000	029672	1—50	5.000	053806	44*)	10.000	077314	1—50	400
003519	48*)	10.000	029718	1—50	1.000	053884	1—50	400	078460	1—50	1.000
006183	09*)	10.000	030752	1—50	400	054057	1—50	1.000	078839	25*)	10.000
006635	21*)	25.000	031034	44*)	25.000	054123	24*)	10.000	079212	1—50	400
006677	1—50	400	031153	1—50	1.000	055843	1—50	5.000	080331	1—50	400
006891	1—50	400	032047	37*)	10.000	056298	46*)	50.000	080437	13*)	10.000
008310	1—50	400	033012	1—50	1.000	056829	1—50	1.000	080645	1—50	1.000
010946	28*)	100.000	033907	21*)	25.000	057527	1—50	400	081400	1—50	400
011055	1—50	5.000	034180	21*)	10.000	057995	26*)	10.000	082363	1—50	400
011810	45*)	10.000	034330	1—50	400	058103	1—50	400	083097	1—50	400
011928	03*)	10.000	035545	1—50	400	058517	42*)	10.000	083920	32*)	10.000
012226	10*)	10.000	035785	1—50	5.000	059129	28*)	10.000	083965	1—50	400
012545	1—50	5.000	036289	19*)	25.000	059139	1—50	5.000	084560	13*)	10.000
012614	1—50	400	037194	1—50	1.000	059303	1—50	400	085399	1—50	5.000
012951	1—50	1.000	037744	22*)	25.000	059504	1—50	5.000	086284	1—50	1.000
013088	1—50	5.000	038068	29*)	10.000	059654	03*)	25.000	086329	1—50	400
014136	39*)	10.000	038165	48*)	10.000	059923	46*)	10.000	086498	1—50	1.000
014176	1—50	400	038482	1—50	400	060295	07*)	25.000	086916	49*)	10.000
014267	45*)	10.000	038721	1—50	1.000	061245	01*)	10.000	087126	45*)	25.000
014822	1—50	1.000	038722	1—50	5.000	061424	38*)	10.000	087302	1—50	1.000
014957	01*)	10.000	039248	1—50	1.000	062000	49*)	25.000	087735	31*)	25.000
015304	23*)	10.000	039370	1—50	400	062033	21*)	10.000	088228	1—50	400
015807	06*)	10.000	040075	1—50	400	062077	1—50	1.000	088347	1—50	400
016099	48*)	50.000	040438	1—50	400	062438	1—50	400	088408	20*)	10.000
016755	49*)	25.000	040558	1—50	400	062702	1—50	400	089140	1—50	5.000
017444	35*)	10.000	040755	28*)	10.000	063858	34*)	10.000	089947	1—50	400
018490	26*)	10.000	040802	02*)	50.000	065108	03*)	10.000	090020	1—50	1.000
018963	1—50	1.000	041837	37*)	25.000	065887	16*)	10.000	090881	1—50	1.000
019051	19*)	10.000	043119	1—50	400	065932	1—50	1.000	091053	1—50	1.000
019519	30*)	50.000	043300	09*)	25.000	066046	1—50	5.000	091662	1—50	400
020361	28*)	25.000	043549	17*)	10.000	066815	1—50	1.000	092053	14*)	10.000
020833	1—50	5.000	044030	1—50	400	068105	1—50	400	092178	1—50	400
021253	1—50	1.000	044045	36*)	10.000	068175	1—50	400	092443	26*)	10.000
021941	1—50	400	044299	1—50	400	068248	1—50	400	092865	1—50	400
022362	1—50	1.000	044556	43*)	10.000	068254	32*)	10.000	092886	29*)	25.000
022712	16*)	25.000	044861	02*)	10.000	068399	32*)	10.000	094720	19*)	10.000
023033	11*)	25.000	045094	46*)	10.000	069608	21*)	25.000	094938	1—50	1.000
023250	36*)	10.000	045286	03*)	10.000	069741	25*)	25.000	095081	46*)	10.000
023302	08*)	10.000	046636	1—50	400	069857	1—50	400	095690	1—50	1.000
023740	1—50	400	047047	41*)	25.000	070591	41*)	10.000	096213	07*)	10.000
023805	1—50	1.000	047326	1—50	1.000	070662	27*)	25.000	096992	1—50	1.000
024769	13*)	10.000	047866	1—50	400	073253	27*)	10.000	097107	43*)	10.000
025329	33*)	10.000	048136	1—50	400	073428	40*)	10.000	097350	48*)	10.000
025403	50*)	10.000	048767	1—50	400	073435	1—50	1.000	097623	1—50	400
025752	1—50	1.000	049451	1—50	1.000	073444	12*)	10.000	097943	14*)	10.000
026228	31*)	10.000	050106	1—50	400	074171	1—50	1.000	098260	1—50	400
026615	1—50	1.000	050279	1—50	400	074422	1—50	1.000	099025	09*)	10.000
026804	1—50	1.000	050475	12*)	10.000	074525	1—50	400	099681	08*)	10.000
026908	46*)	10.000	050784	1—50	1.000	074587	15*)	10.000			
027191	1—50	400	050841	1—50	400	074657	37*)	10.000			

Цу серен вокх юхейисача 49 номера 400 сом кхадж бенаб.

12-ча дополнительни тиражах кхадж бенаршта царна доагІар хьател нагахьа санна царга № 12 йола талон яле, № 12 йола талон еце ший итлагІча дополнительни тиражах кхадж бенаршта царна доагІар хьалац. Цу тайпарча облигацех ший мах хьалу.

Таблица тІа белгалдаьд ткъаь туман облигацешта дена кхажамаш.

Итт туман облигацех бенача кхажах ах хьалу.

Бенача кхажа юкъе ба облигаце мах а.

НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР-а ГОСТРУДСБЕРКАССАЙИ ГОСКРЕДИТЕИ УПРАВЛЕНИ.

Камерун, са даьхе я...

Изак Чумба — «Камерунерча Халкъий Союз» яхача парте гІорваьнна баьчча ва. Къона волча хана денз ший даьхе кортамукъа а ший лоІамах а хилийтар духьа лоаттабеча къовсама юкъе волаш хьавенав из. Дуккхача шерашка французски колонизатораш тІехьакхувш хиннаб цунна. 16 бутт баькккаб Изака Чумба йошаянза кІир йоаллаш пенаш долча камере-одиночке чу воаллаш. Цу набахта ба Іарга са дайнад цун.

ХІанз Африка халкъий Конференцен Камерунски бюро генеральни секретарь ва Изак Чумба.

* * *

Са даьхе я Камерун.

Цхьатарра доацача шин даькъа— британски французскии, — бийкъа мохк са даьхе, Камерун я.

Къели балаш тІакхаьчар, цІий Іоухеи нийсхо йоацен мохк — Камерун, са даьхе я.

Къовсама ало чуберзабаь мохк — Камерун са даьхе я.

75 шу хьалха Биафри яхача хи йистерча берда тІа урагІъяхар Іаьржеи, цІеи, кІайи бос бола байракх— германски импере байракх. 75 шу хьалхагІа лаьшкара хьал оттадир тхона тІа.

ИІовхалца а дІаІамаргва, моцал а лоалургья. Лоал лоалургдац. ЗІанарашца вийхка воахалургвац саг, кортмукъа ваьв из Іо. Из бокъо тха, камерунций, хиннаяц. Лаьш оалаш хиннадац тхох.. Малхбузехьа товш дац из дош. Тхога аьлар — подмандатни мохк ба шун бар, цул тІехьагІа тхона доал де доладир. Иштта хьоашал техар баха европейски цивилизацеца. Шовзткъа шу хьалха иштта са мехка дай хилар Франции Англии.

Сий долаш я са даьхе! Чот яь варгвоацаш дукха да цун рузкъаш. Цун лаьтташка доацаш хІама дац: уран, кІор дошув, алюмини, марганец, мехкдаьтта. Боамби, бананаш, дуга цун лаьтташкара хьалтІадоал. Маькара, низ болаш ба Камеруне баха нах — дуалаш, фангаш, бамилекеш, фульбеш. БІаь шерашка къийсад цар Іаламца лаьттан чІегилг яккха гІерташ. БІаь шерашка дагалаьттад царна ираз дола вахар. Вахаро Іехадир тхо. Унзареча, балаша делхадаьча бІаргашца бІарахьежар тхона вахар. Цхьабакъда, кхоаненах теша Іомадир тхо вахаро, из кхоане яккха езараш тхо тхоаш хилар хьахьекхар тхога вахаро.

Кхоаненга са тувсар оаха, хІана аьлча тхона тІера зама унзаре хиннадаь. Католически ды кхайкабераша хьехамаш дора тхона: «Раьза хила, кІайча вежараша новкъостал ма даьдий шун мехка. КІайча вежараша кортамукъале енай шоана... КІайча вежараша дешар деннад шоана... КІайча вежараша...»

Лаьттан кІалха тІехкаш йохкаенна боахкача, «доал дечар» шод йийтта дегІамаш айп даьхача, адамий хьисапе доацача цар воча гІулакхаша са дна болча камерунцаша аргдац царех «вежарий».

Лоамашта юккъе гІолла тунелаш яьхай камерунцаша. Ушалашка машиннаькъаш дийхкад. КІарцхал доаллача аьшксаьргал чухнахьа даьхад цар марганец. Боагача маьлха кІал юв боахар уж кхашка деча балхаша. Чухийрцача тишача цІеношка хьувзар итташ цхьана. Лазаранта низкъалча балхаша боабора, лораш боацаш бовра.

КІайча шофера 40 эзар франк эцар, цун яр санна йолча машина тІарча Іаьржача шофера — 2 эзар мара эцацар. ХІаьта, низткъа хьожадича а вахара 10 эзар франк эш.

Камерунерча берех 10 процент мара школе аха йиш йолаш дац. ХІаьта, нагахьа санна камерунец дийша ваьлча а, ший специальностех цунна болх бала тешацар. Нуафу Этъен Франце дийша ваьнна инженер ва. Ший даьхене, Камеруне, из юха цІавеначул тІехьагІа, мугІареча французски болхлочун помощникалла вахийтар из. Куаеп Энонага Парижски университет яьккха юридически доктор волаш диплом я, цхьабакъда, ше писаралла болх беш ва. Из тайпа я кІайча «вежарий» демократи.

Цхьабакъда, са халкъо тоам банзар, гора оттанзар. ДІаяьннай уж Африкерча наха чІикъ ца доаккхаш колонизаторий Іазап лайна ханаш!

Къовсаме цхьоагІо йолаш хилар— из ба коталонга бода никъ. ЦІеца баькккаб оаха из никъ. Денал долаш бола къона нах эзараш къийстаб тхона юкъера. 1945 шера 25 сентябре Камеруна историе чухь духьашха хиннача деррига адамий забостовка тохаялийтар Дуала яха город. Пулеметаш хьекхар тхона французски полице. Цу хана денз сатем хиннабац колонизаторашта. Цу хана денз сий дола къовсам лоаттабеш хьайоагІа балашта кІалъяьлла Камерун.

Оаха вІашагІъехкай Камерунера духхьал цхьан дийнахьа, 2 августа, ворхІ сага топаш тоха суд а йир, хІаьта 12-нена байна дІабаллалца каторге балхаш де судаш а йир. Камеруне вера цІи хезза, вола Коньи яха французски инарал. Цо дайтар вьетнамцашта къиза низаш. Из вар Алжире къизалца белгалваьнна хиннар. Миштай цун уйлаш?

— Герзо мара іохатохаргдац лоала, Іазапа, къела кІаллатара кІордадаь дола халкъаш, — йоах Коньи. Из ва хІанз Камеруне «тоам бе» воалаваьр.

Цхьабакъда, Камеруне машар буларгбац. Валар гІойле я лоалла латтачул! Мунго яхача провинцерча 20.000 болча ахархоша-камерунцаша забостовка кхайкаяьй. Станокаш а мехка кІеззига мара йоаца фабрикаши заводаши совцаяьй. «Камерунца Халкъий Союзо» баьча тІахьехамах шоай балхаш дІа а кхайса, даьхен арме бахаб болхлой.

1960 шера 1 январе Камеруна кортамукъале лургьа аьнна дош деннадар ООН-а. Цхьабакъда империалисташ гІерт Іаьдал шоаш оттабаьча наьха бе дахийта. Камеруне наьха шоай мукъах дола хоржамаш дара раьза бац уж, хІана аьлча царна хов шоаш эшаргболга. ХІаьта а, сихбенна тІема базаш ехкаш ба уж Кундене, Залаке, Дуале.

ТІехьара хоадам беш дола денош да хІанз тхона эттараш. Тха дахари далари къаста дезача кхьачад. Мелла йоккхий халонаш тхона тІакхоаче а, деррига камерунски халкъ тхоца да. Тхо кхералургдац низаш дарах, доадарах, тхо кхерадулургдац Сахаре техача атомни бомбаца. ХІанз 14 шу дизад оаха къовсам лоаттабу. Тхо оттадулургдац гора! Тхона геттара дика йовз колониализм. ФуннагІа даь а кортамукъа довла лаьрхІад оаха.

ХІанз екхан отташ латт дунен тІа. ИІоахлуш йоагІачоа а тара я. Тхоаш долча, Камеруне а из кхачар лов тхона.

Тхо кхайк деррига дунен тІа мел долча адамашка—шоай дош ала, хьаллаца камерунски халкъ, лаьттан тІарча машара духьа, колониализм йохара духьа, деррига халкъий кортамукъален а вошала а духьа тха халкъагахьа довлалаш.

Тха наькъа тІа фуннагІа нийслой а, тхона дика ховш цхьа хІама да: моастагІий зІанараш оахош тедаргйолга. Са даьхе, Камеруне, кортамукъа яргья!

Африка, октябрь.

ИЗАК ЧУМБА.

Тахан кинотеатраш

ЧЕЛЮСКИНЦИЙ

цІерахча кинотеатре

Йоккха зал — **«Фу яхаш ду хиво таташ».**

Долалу — 10, 12, 2, 4, 6, 8, 10.

ЗІамига зал № 1 — **«Фу яхаш ду хиво таташ».**

Долалу — 8.30, 10.30 12.30, 2.30, 4.30, 6.30, 8.30, 10.30.

ЗІамига зал № 2 — **«Фу яхаш ду хиво таташ».**

Долалу — 9, 11, 1, 3, 5, 7 9.

ЗІамига зал № 3 — **«Фу яхаш ду хиво таташ».**

Долалу — 9.15, 11.15, 1.15, 3.15, 5.15, 7.15 9.15.

РОДИНА яхача кинотеатре

Іан зал — **«Фу яхаш ду хиво таташ».**

Долалу — 9, 11.05, 1.10, 3.15, 5.20, 7.25, 9.30.

Ахкан зал — **«Кхалсага кхел».**

Долалу — 6, 8.

НОВКЪОСТИЙ!

1960 шера хІанззе а язле

„СЕРДАЛО“

яхача республикански газета.

Газет арадувл гІалгІай меттала кІиранна шозза.

Газета язвалара мах:

Шера — 20 соми 80 кеп.
6 бетта — 10 соми 40 кеп.
3 бетта — 5 соми 20 кеп.

Сихагіа язле „СЕРДАЛО“ яхача газета.

РЕДАКЦЕ АДРЕС: г. Грозный, Сталина улица, 23. **ТЕЛЕФОНАШ:** редактора — 2-41-23: редактора зам. — 2-07-01: бехктокхама секретара — 2-25-72: Корректорске — 2-30-91 партийни вахареи экономикаи отделий — 2-25-72:

СФ02380 1918 шерарча 11-ча августа цІерагІа йола типографи. Нохч-ГІалгІай АССР, г. Грозный, Революце проспект, 30/3: Заказ № 6331